

Kommunstyrelsen

Svar på kommunrevisionens granskning av arbetet med att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier samt anmälan av kommunstyrelsens, nämndernas och bolagens svar

Förslag till beslut

1. Kommunledningskontorets förslag antas som kommunstyrelsens svar på kommunrevisionens granskning.
2. Kommundirektören ges i uppdrag att utreda hur arbetet med att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier ska utformas i kommunkoncernen. Avrapportering ska ske under hösten 2022.

Förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunrevisionens granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier samt kommunstyrelsens, nämndernas och bolagens svar läggs till handlingarna.

Sammanfattning

Kommunrevisionen har granskat kommunkoncernens arbete med att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Brister har påtalats i det förebyggande arbetet som både avser den kommungemensamma nivån och nämnd-/bolagsnivå. Mot bakgrund av att välfärdsbrotten bedöms som alltmer omfattande och allvarliga föreslås kommundirektören få i uppdrag att utreda hur ett mer systematiskt och kommunövergripande arbetssätt i frågorna kan utformas. Inom ramen för utredningen ska hänsyn tas till revisionens synpunkter.

Ärendebeskrivning

Kommunrevisionen har under hösten 2021 granskat kommunens arbete med att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Granskningen har utförts brett och såväl nämnder som bolag har, liksom det kommunövergripande arbetet, studerats. Även frågeställningen har varit bred och omfattat såväl det som brukar kallas välfärdsbrott, d v s externa aktörer genom regelbrott, slarv eller okunskap missbrukar välfärdssystemet som det interna perspektivet, d v s att tjänstepersoner och förtroendevalda missbrukar sin ställning genom mutor, jäv och liknande. Även den lagstadgade visseblåsarfunktionen är behandlad. Revisionsrapporten har skickats till kommunens nämnder och bolag.

Revisionen lyfter sammanfattningsvis följande rekommendationer

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktat på risker för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnade roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Nämnders och bolags yttranden

Generellt kan konstateras att nämnder och bolag välkomnar granskningen och ser positivt på slutsatser och förslag. Några viktiga synpunkter kan sammanfattas

- Det finns ett behov av styrning inom området med kommungemensamma riktlinjer och policys.
- Det finns ett behov att genomföra och förhålla en riskanalys på gemensam nivå till befintligt arbete med intern kontroll. Flera påpekar att arbetet dock i första hand är verksamhetsnära.
- Det finns ett behov av gemensamma material för utbildning och information som kan utvecklas och användas i verksamheten.
- En kommungemensam visselblåsarfunktion välkomnas.

Kommunledningskontorets kommentar och bedömning

I likhet med nämnder och bolag ser kommunledningskontoret positivt på granskningen och bedömer slutsatserna som relevanta.

Välfärdsbrotten bedöms i samhället generellt som omfattande och kostsamma. En tydligare satsning på frågorna har diskuterats i kommunen och ”best practise” har undersökts, bl a genom föredragningar av Södertälje kommun i flera ledningsforum. Arbetet som Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden genomför i form av FUT (Felaktiga UTbetalningar) har också följts i styrgruppen för strategiskt trygghetsarbete och av de förtroendevalda i Lokala BRÅ. Både externa och interna erfarenheter kommer att kunna bidra till en utveckling av arbetet i hela kommunen. Det kan också noteras att kommunens angreppssätt på frågorna hittills har varit i första hand verksamhetsnära i förvaltningar och nämnder och via internkontrollarbetet. Olika verksamheter har kommit olika långt när det gäller vilka risker som fångats och vad man valt att sätta fokus på. Generellt kan ändå konstateras att arbetet inom området i första hand varit reaktivt och inte proaktivt. När händelser inträffat har det lett till att rutiner skapats och frågor uppmärksammas.

Revisionen har anlagt ett brett perspektiv på frågan i granskningen. I inledningen används SKR:s definition av fusk, oegentligheter och bedrägerier. Den definitionen handlar om det som ovan benämns som välfärdsbrott, d v s förutsätter att externa aktörer missbrukar välfärdssystemet. Granskningen omfattar också mutor, jäv och korruption som innebär att det är interna aktörer som utsätter kommunen för brottslig handling. Vidare lyfter också granskningen visselblåsarfunktionen som avser att säkra att i första hand medarbetare ska ha en kanal för att anonymt kunna anmäla brister av olika slag. Det finns beroenden mellan dessa områden och kommunen har i första hand tidigare hanterat åtgärder mot mutor, jäv och korruption, där bl a styrande dokument och informationsmaterial finns på plats. När det gäller visselblåsarfunktion så har kommunstyrelsen fattat ett beslut om att inrätta en extern tjänst som, i enlighet med lagens krav, kommer att finnas på plats i juli 2022.

Det största utvecklingsbehovet finns inom området välfärdsbrott och det behöver givetvis förhållas till andra områden såsom arbetet med intern kontroll, behov av styrning på gemensam nivå och aktivitet på verksamhetsnivå, organisering, möjligheter till extern samverkan samt kompetens och resursbehov. Kommundirektören föreslås därför få ett uppdrag att utreda och föreslå ett upplägg för kommunkoncernens hanteringen av frågorna framåt. Utredningen bör rapporteras till kommunstyrelsen under hösten 2022 och ett resursbehov för en samordningsfunktion lyfts i budget 2023. I utredningen tas också eventuella behov av ytterligare styrning och stöd avseende arbetet mot mutor, jäv och korruption upp. Motsvarande frågor utreds också för visselblåsarfunktionen. I utredningen ska den bredare ansatsen tas där välfärdsbrotten kopplas ihop med mutor, jäv och korruption samt visselblåsarfunktionen. I utredningsarbetet ska hänsyn tas till revisionens och nämnders/bolags synpunkter.

Finansiering

Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

En utredning som belyser i första hand hantering av brott mot välfärdssystemet kommer att bidra till effektivare utnyttjande av kommunens resurser.

Tommy Malm
kommundirektör

Lena Lundberg
administrativ direktör

Beslutet skickas till:

Kommunrevisionen

Till: Kommunstyrelsen, socialnämnden, Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Gymnasienämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och räddningstjänstnämnden, Servicenämnden, Stadsbyggnadsnämnden och Vård och omsorgsnämnden Eskilstuna Kommunföretag AB, Eskilstuna Energi och miljö AB, Eskilstuna kommunfastigheter AB, Destination Eskilstuna AB, Eskilstuna logistik och etablering AB

För kännedom: Kommunfullmäktige,

Revisionens granskning av kommunens förebyggande arbete för att motverka fusk och oegentligheter

Kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna i kommunens aktiebolag har med stöd av KPMG genomfört en granskning av kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Uppdraget har ingått i revisionsplanen för år 2021.

Bakgrunden till granskningen är att kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna konstaterat att fusk, oegentligheter och bedrägerier finns inom hela välfärdssystemet, och särskilt inom områden som hemtjänst och assistans. Oegentligheter har även konstaterats inom flera andra kommunala områden som till exempel bygg och transport, oriktiga fakturor med mera. Kommunernas verksamheter innefattar flera attraktiva områden för brottslighet och ansvariga nämnder och bolagsstyrelser behöver därför tillse att det finns ett ändamålsenligt internkontrollsystem. Samarbetet inom kommunkoncernen är också avgörande för arbetet.

Vår sammanfattande bedömning utifrån den genomförda granskningen är att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte fullt ut bedriver ett strategiskt arbete för att motverka oegentligheter. Granskningen visar att en medvetenhet finns på koncernövergripande nivå, men samtidigt kan vi se att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte har upprättat specifika riskanalyser avseende oegentligheter ur ett brett perspektiv vilket enligt vår bedömning påverkar förutsättningarna för ett ändamålsenligt förebyggande arbete.

Granskningen visar vidare att det inte finns någon funktion på koncernövergripande nivå eller inom respektive bolag/nämnd som har ett uttalat ansvar för det förebyggande arbetet mot oegentligheter. Enligt vår bedömning finns ingen strukturerad koncernövergripande samverkan för att öka kunskap, analysera risker och bedriva ett gemensamt arbete mot oegentligheter. Samverkan med andra myndigheter bedöms också som ett utvecklingsområde.

Bilagat finns vår revisionsrapport som redovisar bakgrunden till våra bedömningar och de rekommendationer vi lämnar nedan.

De rekommendationer som vi utifrån genomförd granskning lämnar är följande:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Vår gransknings totala resultat presenteras i bifogad rapport.

Mot bakgrund av vår granskning emotser vi kommunstyrelsens, nämndernas och bolagens yttrande till den genomförda granskningen senast 2022-03-31.

Eskilstuna 2021-12-01

För kommunrevisorerna

Tommy Kvarsell
Ordförande

Majvor Gyllhamn
v. ordförande

Lekmannarevisorer i Eskilstuna kommuns aktiebolag

Margareta Svedbjörk

Per-Ola Andersson

Richard Karlsson

Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier

Rapport

Eskilstuna kommun

KPMG AB

2021-12-06

Antal sidor 22

Antal bilagor 1

Eskilstuna kommun

Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier

2021-12-06

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Styrning, organisation och samverkan	5
3.2	Förebyggande insatser	13
4	Slutsats och rekommendationer	18
A	Bilagor	20

1 Sammanfattning

Vi har av Eskilstuna kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte fullt ut bedriver ett strategiskt arbete för att motverka oegentligheter. Riskområdet är enligt vår bedömning aktualiserat på koncernövergripande nivå genom befintliga styrdokument och initierat erfarenhetsutbyte med Södertälje kommun. Därtill pågår arbete med att se över kommunens lösning för visselblåsarfunktionen som det från och med den 17 december 2021 finns ett lagkrav för inrättande.

Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser har dock inte upprättat specifika riskanalyser avseende oegentligheter ur ett brett perspektiv vilket enligt vår bedömning påverkar förutsättningarna för ett ändamålsenligt förebyggande arbete. Undantaget är inom arbetsmarknad – och vuxenutbildningsförvaltningen där genomförd riskanalys resulterat i uppbyggnaden av en FUT – grupp, som har i uppdrag att arbeta förebyggande mot fusk och oegentligheter. Det finns ingen funktion på koncernövergripande nivå eller inom respektive bolag/nämnd som har ett uttalat ansvar för det förebyggande arbetet mot oegentligheter. Enligt vår bedömning finns ingen strukturerad koncernövergripande samverkan för att öka kunskap, analysera risker och bedriva ett gemensamt arbete mot oegentligheter. Samverkan med andra myndigheter bedömer vi som ett utvecklingsområde.

Vi bedömer att det inom kommunstyrelsen, granskade nämnder, och bolagsstyrelser tillhandahålls utbildning/information kring kommunens riktlinjer och policys, hantering av bisysslor, attestordning m.m. Vi ser dock att utbildningen som tillhandahålls kan utvecklas till att i större utsträckning inriktas på riskerna för oegentligheter i den specifika verksamheten samt arbetssätt och rutiner som motverkar dessa risker

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi följande:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktat på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot

oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.

- Kommunstyrelsen bör tillse att en visseblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

2 Inledning/bakgrund

Vi har av Eskilstuna kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Fusk, oegentligheter och bedrägerier finns inom hela välfärdssystemet, och har särskilt uppmärksamats inom områden som hemtjänst och assistans. Oegentligheter har även konstaterats inom flera andra kommunala områden som till exempel bygg och transport, oriktiga fakturor med mera. Kommunernas verksamheter innefattar flera attraktiva områden för denna brottslighet och ansvariga nämnder och bolagsstyrelser behöver därför tillse att det finns ett ändamålsenligt internkontrollsystem. Samarbetet mellan verksamheter är också avgörande för arbetet.

Revisionen har i sin riskanalys identifierat välfärdsbrottslighet mot kommunen som ett område där fördjupad granskning ska genomföras under 2021.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen, nämnder och bolagsstyrelser bedriver ett strategiskt arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier.

För att uppnå ovanstående syfte kommer nedanstående revisionsfrågor att besvaras.

- Bedrivs ett koncernövergripande arbete i frågan?
- Har kommunstyrelsen, nämnderna och bolagsstyrelserna gjort riskanalyser där möjliga områden för fusk och bedrägerier analyserats?
- Genomförs kontinuerliga utbildningsinsatser till tjänstepersoner och förtroendevalda för att öka kunskap och insikt om risker, är detta tex en naturlig del i introduktion?
- Finns det en strukturerad samverkan inom koncernen för att öka kunskap, analysera risker och bedriva ett gemensamt arbete mot fusk och oegentligheter?
- Finns en utvecklad samverkan med andra myndigheter inom området?

Med fusk, oegentligheter eller bedrägerier så menar vi i detta sammanhang när en extern aktör, företag, förening eller privatperson, otillbörligen utnyttjar kommunala medel för egen vinning. Denna definition är hämtad hos SKR.

Begreppet oegentligheter är ett samlingsbegrepp på en rad oönskade/olagliga beteenden och aktiviteter, inklusive fusk och bedrägerier. Fortsättningsvis i rapporten

används samlingsbegreppet oegentligheter om inte det är fusk och bedrägerier som avses specifikt.

Granskningen avgränsas till kommunstyrelsens, nämnders och bolagsstyrelsers övergripande arbete och förebyggande åtgärder för att motverka oegentligheter. Granskning av enskilda verksamheter och särskilda bidragstyper/utbetalningsprocesser har inte analyserats inom ramen för denna granskning.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

— Kommunallagen 6 kap § 6

Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

— Tillämpbara interna regelverk och policys beslutade av kommunfullmäktige (se stycke 3.11 nedan)

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer/avstämningar. Intervjuer har genomförts med tjänstemän inom kommunledningen, förvaltningarna och bolagen i Eskilstuna kommunkoncern. Vid intervju med kommunledningen deltog kommundirektör, ekonomidirektör, economichef och HR-direktör. Vid intervjuer med förvaltningar och bolag så har förvaltningschefer/VD samt berörda tjänstepersoner deltagit. Inför intervjuerna har frågor rörande förvaltningens/bolagets förebyggande arbete skickats ut. Frågor och svar har utgjort underlag för de intervjuer som har genomförts. I bilaga 1 finns en sammanställning över de svar som lämnats. Svaren utgör en självskattnings av hur kommunstyrelsen, nämnderna och bolagsstyrelserna arbetar strategiskt för att förebygga oegentligheter.

Rapporten har kommunicerats ut för sakgranskning till kontaktperson för respektive förvaltning och bolag. Kontaktpersonen har ansvarat för att samordna sakgranskningen inom förvaltningen/bolaget.

3 Resultat av granskningen

3.1 Styrning, organisation och samverkan

3.1.1 Kommunövergripande styrdokument, riktlinjer och rutiner

De politiskt beslutade styrdokumenterna som intervjuade hänvisar till avseende det förebyggande arbetet mot fusk, oegentligheter och bedrägerier utgörs av följande:

Policy för medarbetarskap, chefs- och ledarskap

Kommunfullmäktige beslutade den 16 maj 2019¹ att anta en policy för medarbetarskap, chefs- och ledarskap. Policyn gäller för samtliga nämnder och bolag och syftar till att i korthet beskriva Eskilstuna kommunkoncerns värderingar och kultur samt förhållningssätt och beteenden utifrån organisationens värderingar. Centrala värderingar för hur medarbetare, chefer och ledare ska agera är invånarens, brukarens och kundens fokus, helhetssyn, professionalism, respekt och tydlighet.

Av punkten "helhetssyn" framgår att medarbetaren ska ta ansvar för att förstå sin roll i helheten och vilka konsekvenser beslut kan få för såväl uppdrag som för verksamheten.

För chefer och ledare i Eskilstuna kommunkoncern framgår av punkten "tydlighet" att de ska ta en tydlig roll som arbetsgivare och agera utifrån givna ramar. Chefer och ledare ska också ha kunskap om och kunna tillämpa relevanta lagar och avtal samt leda medarbetarna genom att ha en tydlig riktning utifrån vision och strategisk inriktning.

Riktlinje för medarbetarskap samt riktlinje för chefs- och ledarskap

Kommunfullmäktige antog i samband med policyn för medarbetarskap, chefs- och ledarskap två tillhörande riktlinjer som syftar till att skapa förståelse och en tydlighet i rollerna.

Av riktlinjen för medarbetarskap² framgår att medarbetare förväntas leva upp till kommunkoncernens gemensamma värden i vardagen och följa lagar, regler, rutiner och beslut. Riktlinjen redogör också för att medarbetaren har ett ansvar att berätta för sin chef i samband med anställning och vid det årliga medarbetarsamtalet om eventuella bisysslor. Eventuella bisysslor kan enligt riktlinjen komma att förnekas av arbetsgivaren om den bedöms vara förtroendeskadlig, konkurrera med kommunens verksamhet eller hindra medarbetaren att utföra ordinarie uppdrag. Riktlinjen redogör inte för vad som kan vara, samt konkreta exempel på konkurrerande, arbetshindrande respektive förtroendeskadlig bisyssla. För anmälan av en bisyssla har kommunen utformat en blankett som ska fyllas i av medarbetaren och sedan överlämnas till personalansvarig chef. Blanketten är utformad så att den avser en (1) bisyssla. Om en medarbetare har två eller fler bisysslor ska således flera blanketter fyllas i. I blanketten ska medarbetaren också ange om det finns någon planerad bisyssla inom det

¹ KF 2019-05-16 § 106

² KF 2019-05-16 §107

Eskilstuna kommun

Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier

2021-12-06

närmaste året. Efter beslut ska uppgifter om bisysslor bevaras i den anställdes personalakt.

Av riktlinjen för chef- och ledarskap³ framgår att som chef ska du alltid följa de lagar och förordningar som gäller för kommunen samt ansvara för att leda, driva och utveckla verksamhet, ekonomi samt medarbetare och arbetsmiljö.

Policyn för medarbetarskap, chefs- och ledarskap och de tillhörande riktlinjerna implementerades enligt uppgift genom en medarbetarutbildning som var en kombination av filmklipp och diskussionsfrågor. Samtliga chefer har haft möjlighet att plocka fram detta utbildningsunderlag.

Policy för ägarstyrning av Eskilstuna kommuns hel- och delägda bolag

Kommunfullmäktige beslutade den 26 oktober 2017⁴ att anta en reviderad policy för ägarstyrning av Eskilstuna kommuns hel- och delägda bolag. Av policyn framgår bolagsstyrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Styrelsen ska enligt policyn bl.a. fastställa riktlinjer för bolagets uppträdande i etiskt hänseende gentemot anställda, kunder, leverantörer och det omgivande samhället i övrigt.

Bolagens verkställande direktör (VD) är enligt policyn skyldig att ägna uppdraget den tid och omsorg som erfordras för att på bästa sätt tillvarata bolagets intresse. Bolagens VD ansvarar bl.a. för att säkerställa att rätten att ha bisysslor regleras i anställningsavtal.

Vad gäller informationsregler framgår av policyn att bolagen i en bolagsstyrningsrapport årligen ska informera om uppgifter kring huruvida styrelseledamöterna och VD har uppdrag, aktier, andelar eller andra intressen i företag som bolaget har affärsförbindelser med eller som är verksamhet i samma bransch som bolaget.

Riktlinjer för extern och intern representation samt gåvor

Kommunfullmäktige antog den 4 mars 2021⁵ en riktlinje för extern och intern representation samt gåvor. Riktlinjen gäller för samtliga nämnder och bolag som ingår i Eskilstuna Kommunföretag AB⁶. Riktlinjen syftar till att ge förtroendevalda och medarbetare stöd och tydlighet i frågor om representation och gåvor samt skapa en likvärdig hantering i hela kommunkoncernen.

Vid extern representation ska risken för mutor och jäv alltid betraktas och enligt riktlinjen innebär det bl.a. att det aldrig får förekomma extern representation i samband med upphandling eller myndighetsutövning.

Riktlinjen innehåller ingen information om riskerna förknippade med att ge eller ta emot muta vid representation och det framgår ingen hänvisning till gällande lagar och regler

³ KF 2019-05-16 § 108

⁴ KF 2017-10-26 § 243

⁵ KF 2021-03-04 § 29

⁶ För bolag som ägs direkt av kommunfullmäktige och delägda bolag gäller policyn i tillämpliga delar

Eskilstuna kommun

Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier

2021-12-06

kring mutbrottsbestämmelser. Av riktlinjen framgår inte heller var medarbetarna kan vända sig vid oklarheter kring vad som kan anses vara en muta eller anmäla misstankar om allvarliga oegentligheter som berör personer i ledande positioner.

Riktlinjer för upphandling och inköp

Kommunfullmäktige antog den 26 mars 2020⁷ riktlinjer för upphandling och inköp som gäller för samtliga nämnder och kommunala helägda bolag förutom Eskilstuna Vindkraft AB. Riktlinjen gäller också för Eskilstuna Energi och Miljö AB:s helägda dotterbolag.

Av riktlinjen framgår ingen information kring hur kommunen arbetar för att motverka mutor, korruption eller jäv vid en upphandlingssituation.

Riktlinje för intern styrning och kontroll i Eskilstuna kommunkoncern

Kommunfullmäktige beslutade den 21 september 2017⁸ att anta riktlinjer för intern styrning och kontroll som gäller för samtliga nämnder och bolag. Riktlinjen stipulerar att kommunstyrelsen har ett särskilt uppdrag att leda och samordna kommunens angelägenheter och ha uppsikt över de andra nämnderna och bolagen. Kommunstyrelsen, liksom övriga nämnder och bolagsstyrelser, ansvarar för att den interna styrningen och att kontrollen är tillräcklig i den egna verksamheten.

Av riktlinjen framgår att den interna styrningen och kontrollen ska omfatta alla system, processer och arbetsrutiner. Verksamhetsansvarig ska på en rimlig nivå säkerställa:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information inom verksamheten
- Efterlevnad av lagar, styrdokument och beslut
- Säkra tillgångar och förhindra förluster
- Upptäcka och eliminera allvarliga fel

⁷ KF 2020-03-26 § 46

⁸ KF 2017-09-21 § 209

Riktlinje och anvisning för uppföljning och insyn av verksamhet som bedrivs av privata utförare 2019–2022

Kommunfullmäktige beslutade den 24 oktober 2019⁹ att anta riktlinje och anvisning för uppföljning och insyn av verksamhet som bedrivs av privata utförare. Syftet med riktlinjen är att lyfta frågorna om uppföljning och insyn till en politisk nivå för att där lägga fast grundkrav, omfattning, struktur, ansvar samt krav på återkoppling till brukare och allmänhet. Uppföljningen av och insynen i verksamhet som bedrivs av privata utförare syftar till att säkra leveranser enligt avtal, säkra måluppfyllelse, kontroll för att förutse och upptäcka avvikelser och oegentligheter samt skapa underlag för att utveckla verksamheten och möjliggöra allmänhetens insyn.

Riktlinjen gäller för alla de kommunala verksamheter där kommunen upphandlar privata utförare.

3.1.2 Förvaltnings- och bolagsspecifika riktlinjer

Vi har vid samtliga intervjuer efterfrågat förvaltnings- och bolagsspecifika riktlinjer med koppling till det förebyggande arbetet mot oegentligheter. De intervjuade från förvaltningar och bolag hänvisar till de kommungemensamma riktlinjerna och rutinerna som presenterats i styckena ovan samt till de koncernövergripande processledningsgrupperna som finns för inköp- och upphandling, ekonomi, HR och säkerhet. Därutöver har intervjuade nämnder och bolag utarbetat egna rutiner för övergripande processer som rör inköp och upphandling, HR och säkerhet även om det ser olika ut i vilken omfattning dessa finns dokumenterade.

Vid intervju med representanter för förskole-, grundskole- och gymnasienämnden framkommer att det har varit en utmaning att både hitta och veta vilken dokumentation inom detta område som är gällande.

Kommunstyrelse och nämnder

Inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde finns förvaltningsspecifika rutiner utformade för bidragsutbetalningar. Det handlar om följande rutiner:

- Rutin för granskning av förening som ansöker om att bli stödberättigad
- Rutin för granskning inför utbetalning av aktivitetsbidrag¹⁰
- Rutin för granskning vid misstanke om en förening inte lever upp till kriterierna för stödberättigad förening

Under år 2020 och 2021 har kultur- och fritidsförvaltningen arbetat med att ta fram en policy och nya riktlinjer för Eskilstuna kommuns föreningsstöd. Beslut om policyn och riktlinjen förväntas fattas av fullmäktige i december år 2021.

Inom arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden har nya riktlinjer för ekonomiskt bistånd¹⁰ utformats. Av riktlinjen framgår bl.a. anvisningar för ärendehandläggning, definitioner av begrepp, regler för dokumentation och registrering i Viva-systemet,

⁹ KF 2019-10-24 § 213

¹⁰ Daterad 2020-03-01

Eskilstuna kommun

Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier

2021-12-06

kontroller som ska utföras, hantering av inkomster och utgifter i olika situationer samt handläggning av återkrav och misstänkt bedrägeri.

Inom socialnämnden har en anvisning med utgångspunkt från fullmäktiges riktlinje för uppföljning och insyn i verksamhet som bedrivs av privata utförare utformats. Av anvisningen framgår att uppföljning ska genomföras inom ramen för socialnämndens systematiska kvalitetsarbete.

Även inom stadsbyggnadsnämnden har en anvisning¹¹ med utgångspunkt från fullmäktiges riktlinje för uppföljning och insyn i verksamhet som bedrivs av privata utförare utformats. Syftet med anvisningen är att säkra leveranser enligt avtal, måluppfyllelse samt kontroll för att förutse och upptäcka avvikelser samt oegentligheter. Anvisningen ska också säkra underlag för att utveckla verksamhet och möjliggöra allmänhetens insyn. Liknande styrdokument har inte framhållits vid intervju med vård- och omsorgsförvaltningen.

Bolag

I enlighet med policyn för ägarstyrning beslutade Eskilstuna Kommunföretags styrelse den 28 maj 2020 att anta en uppförandekod för Eskilstuna kommuns bolagskoncern. Uppförandekoden anger hur bolagen ska uppföra sig och agera när de interagerar med varandra, sina kunder, leverantörer och i samhället där de verkar.

Av uppförandekoden framgår att bolagen ska verka mot korrupktion och mutor samt bedriva affärsverksamhet med hög integritet. Det ska vara nolltolerans mot alla former av mutor, liksom mot förskingring, penningtvätt, otillåtna provisioner, utpressning, bedrägeri och gynnande av familj eller vänner i affärssammanhang. Bolagen ska inte heller låta sig påverkas så att någon otillbörligen missgynnas av beslut. Inom bolagskoncernen ska det också finnas konkurrens på lika villkor. Det ska finnas rättvis konkurrens och brott mot antitrust- och konkurrenslagar eller likande bestämmelser ska inte accepteras. Vidare ska bolagen aktivt undvika intressekonflikter vilket exempelvis kan uppstå i samband med representation och nöjen, gåvor, bidrag till välgörande ändamål eller politiska partier, sponsring och nära personliga relationer. Detta ska också krävas av leverantörskedjorna.

Vid överträdelse av uppförandekoden eller misstanke om en allvarlig oegentlighet eller missförhållanden ska en anmälan göras. Av uppförandekoden framgår var medarbetarna vid misstankar om överträdelser kan vända sig om de vill framföra en sådan misstanke.

Eskilstuna Logistik och Etablering AB antog under år 2017 en intern uppförandekod som gäller för samtliga anställda och för styrelseledamöter. Av uppförandekoden framgår hur bolaget ska uppföra sig och agera när bolaget interagerar med varandra, sina kunder, leverantörer, affärspartners och i samhället där de verkar samt ge medarbetarna en praktiskt vägledning. Uppförandekoden uppger bl.a. hur de ska verka mot korrupktion och mutor, intressekonflikter samt representation och gåvor. Både

¹¹ Beslutad 2019-12-13

anställda i bolaget och styrelsens ledamöter ska signera uppförandekoden som en bekräftelse på att de tagit del och läst innehållet.

Destination Eskilstuna AB (DEAB) och Kommunfastighet AB (KFAST) har båda upprättat interna personalhandböcker. Av DEAB:s personalhandbok framgår hänvisning till riktlinjer mot korruption, jäv och mutor. Personal inom DEAB ska signera med namn och datum när de har tagit del av informationen i personalhandboken. Av KFAST:s personalhandbok framgår information kring bisysslor samt förhållningssätt för mutor och bestickning.

Eskilstuna Strängnäs Energi och Miljö AB (ESEM) har upprättat en intern policy¹² med tillhörande riktlinje för misstanke eller kännedom om missförhållanden/oegentligheter i verksamheten. Av policyn framgår att bolaget strävar efter ett företagsklimat där personal vid misstanke eller kännedom om allvarliga missförhållanden/oegentligheter, tryggt utan rädsla kan anmäla detta, så kallad visselblåsning. Policyn omfattar alla medarbetare inom bolaget, konsulter, inhyrd personal och leverantörer/underleverantörer. Av den tillhörande rutinen framgår exempel på när visselblåsarfunktionen kan användas samt hur och var en visselblåsaransökan kan genomföras.

3.1.3 Organisation och ledarskap

Det finns ingen funktion som på en koncernövergripande nivå har uppdrag att särskilt driva och utveckla det förebyggande arbetet mot oegentligheter, inklusive fusk och bedrägerier. Vid intervjuer uppges att det förekommer att frågan behandlas vid koncernledningsgruppens möten och att detta sedan tagits vidare för dialog/samtal i förvaltningar och bolag. Frågan om oegentligheter behandlas också delvis inom kommunens processledningsgrupper för ekonomi, inköp- och upphandling, kvalitet och HR. Dessa grupper uppges inte ha haft något större fokus på riskerna för fusk och bedrägerier specifikt.

Inom kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolag finns det inte heller någon funktion som arbetar med riskområdet specifikt. Beroende på vilken verksamhet som bedrivs så finns det exempel ute i förvaltningarna och bolagen där vissa funktioner inom ramen för sina vanliga arbetsuppgifter arbetar med ett förebyggande arbete mot oegentligheter. Undantaget är inom arbetsmarknads – och vuxenutbildningsförvaltningen där FUT – gruppen (Gruppen som arbetar med felaktiga utbetalningar) har som grunduppdrag att specifikt arbeta med att förebygga riskerna för oegentligheter, fusk och bedrägerier.

¹² Fastställd av VD 2018-04-16

3.1.4 Samverkan

Samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter sker med jämna mellanrum inom koncernledningsgruppen och i de förvaltnings/bolagsspecifika ledningsgrupperna.

Kommunstyrelse och nämnder

Vid intervjuer framkommer att samverkan mellan förvaltningar/verksamheter sker i enskilda ärenden.

Inom de verksamheter som kommunstyrelsen ansvarar för så bedömer intervjuade representanter att samverkan mellan kommunens förvaltningar och bolag är fungerande. Inom arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens, kultur- och fritidsnämndens, miljö- och räddningstjänstens, servicenämnden samt stadsbyggnadsnämndens förvaltningar bedöms samverkan vara delvis fungerande. Representanter från arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens förvaltning menar dock att samverkan mellan kommunens förvaltningar och bolag är händelsestyrd och att saknas en struktur för samverkan med inriktning på det förebyggande arbetet mot oegentligheter.

Representanter från förskole-, grund- och gymnasienämndens förvaltning samt vård- och omsorgsnämndens förvaltning bedömer att det inte finns en fungerande samverkan mellan kommunens förvaltningar och bolag avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter. Representanter från servicenämndens förvaltning menar att det saknas en systematisk samverkan med fokus på att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Det uppges dock ha förts diskussioner för att ta ett samlat grepp om området och för att bygga upp kompetensen.

Vad gäller samverkan med andra myndigheter utanför kommunkoncernen så bedöms denna vara fungerande enligt intervjuade inom stadsbyggnadsnämndens förvaltning. Representanter från arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens, kultur- och fritidsnämndens samt miljö- och räddningstjänstens förvaltningar bedömer att samverkan är delvis fungerande.

Representanter från förskole-, grund- och gymnasienämndens, vård- och omsorgsnämndens, servicenämndens och socialnämndens förvaltningar bedömer att denna samverkan inte är fungerande. Vid intervjuer framkommer att det likt samverkan mellan kommunens förvaltningar och bolag saknas en systematik. Representanter för vård- och omsorgsnämndens förvaltning uppges vid intervju att det har initierats träffar med både Skatteverket och Västerås kommun i samarbets- och utvecklingssyfte. Hittills har tre träffar genomförts med Västerås kommun och intervjuade upplever detta som mycket värdefullt.

Kommunen har också ett pågående erfarenhetsutbyte tillsammans med Södertälje kommun som syftar till att stärka kompetensen avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier. Erfarenhetsutbytet har skett på koncernledningsnivå samt genom att FUT-gruppen på arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen har träffat representanter från den funktionen som finns upprättad i Södertälje kommun. Detta erfarenhetsutbyte upplevs som mycket värdefullt.

Eskilstuna kommun

Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier

2021-12-06

Representanter från kommunstyrelsens förvaltning framhåller att det finns en viss samverkan med polismyndigheten kring polisiära ärenden. Därutöver lyfts inga specifika samverkansstrukturer med externa aktörer utifrån kommunstyrelsens verksamhetsområden och aktuellt riskområde.

Bolag

Samtliga intervjuade representanter för Kommunföretag AB, Destination Eskilstuna AB, Eskilstuna Energi och Miljö AB, Eskilstuna Kommunfastigheter AB och Eskilstuna Logistik och Etablering AB upplever att det finns en delvis fungerande samverkan med kommunen förvaltningar.

Vid intervjuer framkommer att finns ett forum för "intern styrning och kontroll" för samverkan inom bolagskoncernen. Inom forumet finns också representanter som ingår i andra nätverk kopplat mot kommunen.

Representanter för Eskilstuna Kommunfastigheter AB uppger vid intervju att samverkan med bl.a. socialnämndens förvaltning kommer att behöva stärkas för hantering av frågan kring välfärdsfusk.

Beträffande samverkan med andra myndigheter så upplever de intervjuade inom Eskilstuna Energi och Miljö AB att det finns en fungerande samverkan. Eskilstuna Kommunfastigheter AB bedömer samverkan med andra myndigheter som delvis fungerande. Representanter från Kommunföretag AB, Destination Eskilstuna AB och Eskilstuna Logistik och Etablering AB bedömer att denna fråga inte är tillämplig.

Inom Eskilstuna Kommunfastigheter AB menar intervjuade representanter att det finns en fungerande samverkan med Polismyndigheten. Skador som gäller bolagets bostadsområden och andra misstankar uppges hanteras ändamålsenligt.

3.1.5 Bedömning

Det finns koncerngemensamma styrdokument som kommunicerar vad som gäller för chefer och medarbetare vilket utgör en viktig del i styrningen av det förebyggande arbetet mot oegentligheter. Utifrån intervjuerna bedömer vi att dessa styrdokument är förankrade i granskade nämnder och bolag. Därtill finns kompletterande förvaltnings- och bolagsspecifika riktlinjer och rutiner med koppling till det förebyggande arbetet upprättade.

Eskilstuna Kommunföretag AB:s styrelse har i enlighet med policyn för ägarstyrning upprättat en uppförandekod som anger hur bolagen ska uppföra sig och agera när de interagerar med varandra, sina kunder, leverantörer och i samhället där de verkar.

Vi konstaterar att riktlinjen för medarbetarskap reglerar kommunens hantering av bisysslor. Vi anser dock att riktlinjen med fördel tillföras utvecklad information avseende de tre omständigheter som gör att en bisyssla kan förbjudas.

Vi anser att det finns ett behov att utveckla och tydliggöra de befintliga styrdokument, bl.a. vad gäller riktlinjen för extern och intern representation och gåvor som saknar information om riskerna med att ge eller ta emot muta och hänvisning till

gällande lagar och regler. Vidare bedömer vi att det är viktigt att regelbundet aktualisera gällande styrdokument för att säkerställa att de är i linje med gällande krav.

Ovanstående styrdokument samt frågeställningar avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter bör enligt vår bedömning diskuteras återkommande i samband med ägardialogerna med bolagen.

Det finns ingen funktion på koncernövergripande nivå eller inom respektive bolag/nämnd som har ett uttalat ansvar för det förebyggande arbetet mot oegentligheter. Detta ansvar följer respektive processägare och är även en del av arbetsuppgifterna för medarbetare och chefer i linjeorganisationen. En tydlig roll- och ansvarsfördelning stärker det förebyggande arbetet och vi bedömer att detta är ett utvecklingsområde.

Samverkan sker med jämna mellanrum inom koncernledningsgruppen och i de förvaltnings/bolagsspecifika ledningsgrupperna. En övervägande del av de intervjuade upplever att samverkan fungerar bra i de fallen frågor/ärenden uppstår och där åtgärder behöver vidtas. Utifrån de självskattningar som kommunstyrelsen, nämnder och bolag har gjort avseende samverkan inom kommunkoncernen samt med andra myndigheter bedömer vi att samverkan ur ett förebyggande perspektiv är ett utvecklingsområde.

3.2 Förebyggande insatser

3.2.1 Riskanalys

Granskningen visar att det inom granskade nämnder och bolag inte finns någon dokumenterad riskanalys upprättad specifikt avseende risken för oegentligheter. Någon sådan analys har inte heller genomförts på koncernövergripande nivå.

Kommunstyrelse och nämnder

Kommunstyrelsen och de granskade nämnderna genomför årligen en riskanalys som ligger till grund för den interna kontrollplanen och arbetet med intern kontroll. Vi kan konstatera att kommunstyrelse och nämnder inte har identifierat fusk, oegentligheter och bedrägerier som specifika risker i analyserna. Det finns dock identifierade risker med direkt koppling till riskområdet och i de interna kontrollplanerna finns kontroller med inriktning på stödjande rutiner och processer såsom attest, inköp och utbetalningar.

Inom arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämndens förvaltning startades under 2020 en FUT-enhet (felaktiga utbetalningar) som är placerad under kvalitetsledningsenheten. FUT-enheten är vid tidpunkten för denna granskning under uppbyggnad och har i uppdrag att utreda fall där det finns skälig grund att misstänka att felaktig utbetalning av ekonomiskt bistånd har skett. FUT-enhetens arbete innebär löpande riskanalyser och bedömningar. Organisationens tillkomst är en konsekvens av förvaltningens identifiering av risken för fusk och välfärdsbedrägerier

Vid intervju framkommer att välfärdsbedrägerier har identifierats som en risk inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde och att det pågår ett arbete med att se över kommunens rutiner för föreningsstöd. Översynen ska resultera i en ny policy och

Eskilstuna kommun

Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier

2021-12-06

riktlinje med tydligare kriterier för föreningsstödet som syftar till att minimera risken för fusk och förhindra oegentligheter. Som ett led i att minimera risken för fusk och förhindra oegentligheter avser nämnden även utveckla verksamhetens arbete med uppföljning och kontroll avseende föreningsstöd.

Inom socialnämnden menar intervjuade representanter att risker har identifierats vad gäller avtalsefterlevnad av den externköpta vården. För att säkerställa att avtal efterlevs har ett nytt verksamhetssystem implementerats. I systemet ska samtliga externa avtal samlas och möjliggöra regelbundna kvalitetssäkringar.

Representanter från förskole-, grundskole- och gymnasienämndens förvaltning uppger vid intervju att som ett resultat av en incident som uppstod vid en gymnasieskola där parkeringsplatser hyrdes ut mot kontanta medel så pågår ett arbete med att ta bort kontanthantering. Man framhåller att incidenten har lett till en ökad medvetenhet kring vikten av att regelbundet aktualisera dilemman kopplat till oegentligheter.

Bolag

Samtliga granskade bolag ska årligen genomföra en riskanalys som ligger till grund för den interna kontrollplanen och arbetet med intern kontroll. Detta har genomförts av samtliga granskade bolag förutom för Eskilstuna Logistik AB som enligt uppgift avser genomföra en workshop under hösten 2021, uppfattningen är dock att det inte kommer resultera i några större förändringar i den interna kontrollplanen.

Vi kan konstatera att bolagen inte har identifierat fusk, oegentligheter och bedrägerier som specifika risker i analyserna. Vid intervjuer med representanter från bolagen framkommer att riskanalysen, som genomförs utifrån COSO-metodiken¹³, utgår från bolagens målarbete.

Vid intervju tillsammans med representant för Eskilstuna Kommunföretag AB framkommer att det årligen ska genomföras en självskattning av implementering och efterlevnad av de viktigaste styrdokumenterna inom respektive bolag. Vilka styrdokument som väljs ut för självskattning utgörs genom en bedömning utifrån väsentlighet, i snitt självskattas fem styrdokument per halvår. Vi har tagit del av den senaste sammanställningen av självskattade styrdokument per 30 juni 2020 och noterar att totalt 43 styrdokument har självskattats varav "riktlinjer mot korrupktion, mutor och jäv" är ett styrdokument som har självskattats inom samtliga bolag och bedöms vara ett dokument som följs helt inom bolagen.

¹³ Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission

3.2.2 Information och aktualisering

Aktualisering av riskområdet uppges bland intervjuade ske med jämna mellanrum vid arbetsplatsträffar (APT) och vid ledningsgruppsmöten. Inom arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämndens förvaltning menar intervjuade representanter att området aktualiseras löpande, dels genom uppbyggnaden av FUT-enheten, dels på en strategisk och operativ nivå. Området beskrivs av representanter från socialnämndens, stadsbyggnadsnämndens samt kultur- och fritidsnämndens förvaltningar som något som aktualiseras i samband med arbetet med avvikelser.

Vid tidpunkten för denna granskning pågår enligt uppgift ett arbete att se över kommunkoncernens visseblåsarfunktion som ska möjliggöra för medarbetare och invånare att anmäla misstankar och allvarliga oegentligheter som berör personer i ledande positioner i kommunens förvaltningar och bolag. Det är ännu inte beslutat om kommunen kommer att inrätta en mer uppstyrd intern funktion eller en upphandlad extern funktion.

Kommunstyrelse och nämnder

Representanter från kommunstyrelsens, arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämndens, kultur- och fritidsnämndens, miljö- och räddningstjänstnämndens, stadsbyggnadsnämndens samt vård- och omsorgsnämndens förvaltningar bedömer att det förebyggande arbetet mot fusk, oegentligheter och bedrägerier aktualiseras återkommande inom verksamheten. Servicenämndens, socialnämndens samt förskole-, grundskole-, och gymnasienämndens förvaltningar bedömer att frågan delvis aktualiseras återkommande. Vid intervju med representanter inom förskole-, grundskole- och gymnasienämndens förvaltning framkommer att det inom förvaltningen finns ett behov av stöd för att aktualisera denna fråga. Till följd av bristande resurser upplevs detta riskområde endast hanteras på ett reaktivt sätt och det saknas en systematik för att ur ett förebyggande perspektiv informera om och aktualisera frågan.

Bolag

Samtliga representanter för Eskilstuna kommuns bolag bedömer att frågan om det förebyggande arbetet mot fusk, oegentligheter och bedrägerier aktualiseras återkommande inom respektive bolag.

Samtliga intervjuade representanter för de granskade bolagen uppger att frågan i viss utsträckning aktualiseras årligen i samband med internkontrollarbetet. Därutöver uppger representanter från Destination Eskilstuna AB att bolaget har en ståendepunkt för mutor och jäv vid både de veckovisa arbetsplatsträffarna och vid styrelsemötena.

3.2.3 Utbildning

Utbildning för tjänstepersoner

I Eskilstuna kommun är närmaste chef ansvarig för att planera och följa upp att nyanställda får sin introduktionsutbildning. Som stöd i arbetet finns en utformad kommunövergripande checklista som innehåller punkter som ska presenteras för den nya medarbetaren. Checklistan omfattar däribland punkter som genomgång av intranätet, offentlighet och sekretess, korruption, mutor och jäv samt bisysslor.

Eskilstuna kommun har också utformat en kommunövergripande checklista för introduktion av nya chefer. Checklistan innehåller i stort samma punkter som introduktionschecklistan för nyanställda medarbetare. Utöver dessa punkter så ska nyanställda chefer också få information om styrande dokument och processer kopplat till ekonomi och kvalitet, däribland upphandling, inköp och beställningar.

För att säkerställa att nyanställda chefer och medarbetare tagit del av informationen i checklistorna ska checklistans signeras med underskrift och datum för när introduktionen slutfördes.

Vid intervjuer med representanter för berörda bolag framkommer att genomgång av uppförandekoden ingår vid introduktion av nya medarbetare och ledamöter i styrelsen. Därutöver får också medarbetare och ledamöter bolagsspecifika utbildningar.

Det har inte genomförts några utbildningar specifikt inriktat på det förebyggande arbetet mot fusk, oegentligheter och bedrägerier. Det pågående samarbetet med Södertälje kommun uppges dock vid intervjuer vara en del av kompetensutvecklingen. Undantaget är arbetsmarknad- och vuxenutbildningsförvaltningen där erfarenhetsutbytet med Södertälje kommuns FUT – grupp har utgjort en form av utbildning/erfarenhetsutbyte specifikt inriktat på fusk och bedrägerier.

Utbildning för förtroendevalda

Ledamöter i kommunfullmäktige erhöll i samband med det första sammanträdet den 25 oktober 2018 utbildning för den nya mandatperioden 2018-2022. Utbildningen innehöll information om kommunens övergripande uppdrag, styr- och ekonomisystemet. Ledamöterna fick också utbildning i säkerhetsfrågor däribland otillåten påverkan såsom korruption. Vi kan av utbildningsmaterialet inte se att ledamöterna tagit del av någon information om mutor och jäv.

Kommungemensamma utbildningar utformade av kommunledningskontoret för ledamöter i nämnderna har genomförts vid två tillfällen under år 2019. Enligt uppgift valde samtliga nämnder, förutom kommunstyrelsen, servicenämnden samt vård- och omsorgsnämnden, att bjuda in kommunledningskontoret för dessa utbildningar. De flesta ledamöterna i kommunstyrelsen och servicenämnden uppges dock även ha politiska uppdrag i andra nämnder och har således tagit del av utbildningarna inom ramen för dessa uppdrag. Därutöver har ledamöter i styrelse och nämnder fått verksamhetsspecifika utbildningar utformade av respektive förvaltning.

Av utbildningsmaterialet för ledamöter i kommunstyrelse och nämnder framgår att de tagit del av information kring bl.a. kommunens övergripande uppdrag, styr- och

ekonomisystem säkerhet- och kommunikationsfrågor. Utbildningsmaterialet tar också upp frågan om jäv och den praktiska hanteringen av detta. Den inriktas dock inte specifikt på det förebyggande arbetet mot oegentligheter.

Inom bolagsstyrelserna erbjuds samtliga ledamöter i början av varje mandatperiod en utbildning som genomförs av Styrelseakademien. Därtill får samtliga ledamöter ta del av en presentation av bolagskoncernen med fördjupning inom utvalda områden. För styrelseledamöter som tillkommer under mandatperioden har respektive bolag själva ansvaret för att erbjuda ledamöterna en introduktion. Enligt uppgift har bolagen under hösten arbetat med att ta fram ett gemensamt utbildningsunderlag.

3.2.4 **Bedömning**

Vi bedömer att risker inom området oegentligheter i viss utsträckning har beaktats i de riskanalyser som ligger till grund för kommunstyrelsen, granskade nämnders och bolagsstyrelsernas interna kontrollplaner för år 2021. Någon särskild riskanalys med fokus på oegentligheter har inte genomförts.

Det är viktigt att i riskanalysen har ett brett perspektiv på begreppet oegentligheter och att analysen inte endast inriktas på ekonomiska transaktioner, representation och bisysslor. Analysen bör även fånga upp risker kopplat till exempelvis välfärdsbedrägerier, otillbörlig påverkan, utsatta roller, brist på insyn i beslutsfattande, risker kopplat till svagt ledarskap, vänskapskorruption, bristfällig kontroll, anseenderisker samt risk för att processer och verksamheter där korruptionsrisken är hög inte har identifierats. Det är bara när en organisation är medveten om sina risker som den kan hantera riskerna effektivt. Det är därför viktigt med en återkommande riskanalys som är inriktad på oegentligheter. En riskanalys bör ge organisationen svar på var riskerna finns, vilka de är och hur stora de är. I förlängningen kan också kontroller identifieras som kan begränsa dessa risker. En viktig del i riskhanteringen är att koppla samman hela organisationen och på så sätt få kunskap om organisationens sammanvägda risker. Det är först när alla risker i en organisation identifierats och sammanställts som nivån av risk i organisationen kan bedömas. Vi bedömer inte att befintliga riskanalyser inom ramen för den interna kontrollprocessen, i tillräcklig utsträckning, belyser riskerna för oegentligheter. Därtill identifieras risker endast utifrån respektive nämnds/bolags verksamheter och det finns ingen analys på koncernövergripande nivå.

Vi bedömer att det inom kommunstyrelsen, granskade nämnder, och bolagsstyrelser tillhandahålls utbildning/information kring kommunens riktlinjer och policys, hantering av bisysslor, attestordning m.m. Vi ser dock att utbildningen som tillhandahålls kan utvecklas till att i större utsträckning inriktas på riskerna för oegentligheter samt arbetssätt och rutiner som motverkar dessa risker. En viktig aspekt i det förebyggande arbetet är att ständigt aktualisera frågan och skapa forum där risker och etiska dilemman kan diskuteras. Det är viktigt att denna typ av frågeställningar och dilemman även aktualiseras hos förtroendevalda, inom nämnder och styrelser.

Vi bedömer att kommunstyrelsen måste säkerställa att arbetet med att inrätta en visseblåsarfunktion och kommunikationsinsatserna kring detta prioriteras.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte fullt ut bedriver ett strategiskt arbete för att motverka oegentligheter. Riskområdet är enligt vår bedömning aktualiserat på koncernövergripande nivå genom befintliga styrdokument och initierat erfarenhetsutbyte med Södertälje kommun. Därtill pågår arbete med att se över kommunens lösning för visselblåsarfunktionen. Ett arbete som aktualiserat frågeställningar kring oegentligheter på koncernövergripande nivå.

Inom kommunstyrelsens, granskade nämnders och bolagsstyrelserns olika verksamheter finns ett förebyggande arbete bestående av olika initiativ och aktiviteter som i olika utsträckning syftar till att förebygga oegentligheter. Vi bedömer dock inte att det finns en strukturerad koncernövergripande samverkan för att öka kunskap, analysera risker och bedriva ett gemensamt förebyggande arbete mot oegentligheter. Även Samverkan med andra myndigheter bedömer vi som ett utvecklingsområde.

Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser har inte upprättat specifika riskanalyser avseende oegentligheter ur ett brett perspektiv vilket enligt vår bedömning påverkar förutsättningarna för ett ändamålsenligt förebyggande arbete. Undantaget är inom arbetsmarknad – och vuxenutbildningsförvaltningen där genomförd riskanalys resulterat i uppbyggnaden av en FUT – grupp, som har i uppdrag att arbeta förebyggande mot fusk och oegentligheter.

Det finns ingen funktion på koncernövergripande nivå eller inom respektive bolag/nämnd som har ett uttalat ansvar för det förebyggande arbetet mot oegentligheter. Detta ansvar följer respektive processägare och är även en del av arbetsuppgifterna för medarbetare och chefer i linjeorganisationen. En tydlig roll- och ansvarsfördelning stärker det förebyggande arbetet och vi bedömer att detta är ett utvecklingsområde. Från och med den 17 december finns lagkrav på inrättande av en visselblåsarfunktion i organisationer mer än 50 anställda. Det saknas vid granskningstillfället en sådan visselblåsarfunktion.

Vi bedömer att det inom kommunstyrelsen, granskade nämnder, och bolagsstyrelser tillhandahålls utbildning/information kring kommunens riktlinjer och policys, hantering av bisysslor, attestordning m.m. Vi ser dock att utbildningen som tillhandahålls kan utvecklas till att i större utsträckning inriktas på riskerna för oegentligheter i den specifika verksamheten samt arbetssätt och rutiner som motverkar dessa risker

Eskilstuna kommun

Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier

2021-12-06

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi följande:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktat på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Datum som ovan

KPMG AB

Sofie Oldfield
Certifierad kommunal revisor

Mikael Lind
Certifierad kommunal revisor

Klara Engström
Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

A Bilagor

Bilaga 1 – sammanställning av svar från förvaltningar och bolag

I tabellerna nedan framgår de svar som de intervjuade har tillhandahållit inför och/eller under intervjuerna. Svaren är de intervjuades egna bedömningar.

1. Bedrivs det på kommunövergripande/koncernövergripande nivå ett förebyggande arbete mot oegentligheter, fusk och bedrägerier?

	AVN	DEAB	EEMAB	KFAST	EKAB	ELEAB	FGG	KS	KFN	MR	SER	SOC	STAD	VÅRD
Ja		X		X	X	X		X	X	X	X		X	
Nej														
Delvis	X		X				X					X		X

2. Aktualiseras frågan återkommande inom ert bolag?

	AVN	DEAB	EEMAB	KFAST	EKAB	ELEAB	FGG	KS	KFN	MR	SER	SOC	STAD	VÅRD
Ja	X	X	X	X	X			X	X	X			X	X
Nej														
Delvis						X	X				X	X		

3. Har ni genomfört en övergripande riskanalys avseende fusk, oegentligheter och bedrägerier specifikt för er verksamhet?

	AVN	DEAB	EEMAB	KFAST	EKAB	ELEAB	FGG	KS	KFN	MR	SER	SOC	STAD	VÅRD
Ja	X			X	X			X	X		X			
Nej							X							
Delvis		X	X			X				X		X	X	X

4. Finns det en funktion inom er verksamhet som har i uppdrag att särskilt arbeta med riskerna kring fusk, oegentligheter och bedrägerier?

	AVN	DEAB	EEMAB	KFAST	EKAB	ELEAB	FGG	KS	KFN	MR	SER	SOC	STAD	VÅRD
Ja	X							X						X
Nej		X			X	X	X		X	X	X	X		
Delvis			X	X									X	

Eskilstuna kommun

Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier

2021-12-06

5. Finns en fungerande samverkan mellan kommunens förvaltningar och bolag avseende dessa frågor?

	AVN	DEAB	EEMAB	KFAST	EKAB	ELEAB	FGG	KS	KFN	MR	SER	SOC	STAD	VÅRD
Ja								X						
Nej							X							X
Delvis	X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	X	

6. Finns en fungerande samverkan med andra myndigheter?

	AVN	DEAB	EEMAB	KFAST	EKAB	ELEAB	FGG	KS	KFN	MR	SER	SOC	STAD	VÅRD
Ja														
Nej		X			X		X				X	X		X
Delvis	X		X	X		X			X	X			X	

7. Tillhandahålls medarbetare, chefer och förtroendevalda utbildning?

	AVN	DEAB	EEMAB	KFAST	EKAB	ELEAB	FGG	KS	KFN	MR	SER	SOC	STAD	VÅRD
Ja		X	X	X		X		X	X					X
Nej										X				
Delvis	X				X		X				X	X	X	

8. Genomför ni tester av rutiner och system som är centrala för detta riskområde?

	AVN	DEAB	EEMAB	KFAST	EKAB	ELEAB	FGG	KS	KFN	MR	SER	SOC	STAD	VÅRD
Ja	X	X	X	X		X			X				X	
Nej										X				X
Delvis					X		X	X			X	X		

9. Finns en rutin för hur man går tillväga om man misstänker brottslig gärning?

	AVN	DEAB	EEMAB	KFAST	EKAB	ELEAB	FGG	KS	KFN	MR	SER	SOC	STAD	VÅRD
Ja	X	X	X	X	X	X					X	X		X
Nej							X							
Delvis								X	X	X			X	

FSN/2021:124

§ 16

Remiss - Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier (REV/2021:34)

Beslut

1. Yttrandet antas och översänds till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna i kommunens aktiebolag har med stöd av KPMG genomfört en granskning av kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Granskningen lämnar fem rekommendationer:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Nämndens yttrande

Förskolenämnden ser positivt på den genomförda granskningen och välkomnar dess slutsatser och förslag.

Förskolenämnden har för avsikt att fortsatt motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier inom ramen för sitt arbete. Ett stort arbete och genomlysning av detta genomfördes så sent som 2020. Efter en utredning av KPMG genomfördes ett gemensamt arbete av kommunledningskontoret och barn- och utbildningsförvaltningen som resulterade i en analys och uppdragsplan. I uppdragsplanen framkommer behov av kommungemensamma policys och riktlinjer gällande bl.a. parkeringar och hantering av VFU-medel. Uppdragsplanen pekar även på behovet av tydliga och väl kommunicerade kommunövergripande riktlinjer utifrån att det ”ska vara lätt att göra rätt”.

Förskolenämnden vill belysa nödvändigheten av att kommunstyrelsen samt kommunledningskontoret fortsatt tar ansvar för och tillsammans med barn- och utbildningsförvaltningen driver på och slutför dessa redan fastlagda åtaganden och rekommendationer som finns sedan tidigare. De förslag som kommer fram i den nya rapporten kan på ett bra sätt komplettera och förstärka de redan identifierade behoven.

Förskolenämnden ser fram emot ett fortsatt framsynt arbete tillsammans med kommunstyrelsen, kommunledningskontoret samt övriga förvaltningar för att fortsätta stärka detta viktiga arbete framåt.

Yrkande

Björn Larsson (S) yrkar bifall till framlagt förslag.

Beslutet skickas till: Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

Förskolenämnden

Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier (REV/2021:34)

Förslag till beslut

1. Yttrandet antas och översänds till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna i kommunens aktiebolag har med stöd av KPMG genomfört en granskning av kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Granskningen lämnar fem rekommendationer:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Nämndens yttrande

Förskolenämnden ser positivt på den genomförda granskningen och välkomnar dess slutsatser och förslag.

Förskolenämnden har för avsikt att fortsatt motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier inom ramen för sitt arbete. Ett stort arbete och genomlysning av detta genomfördes så sent som 2020. Efter en utredning av KPMG genomfördes ett gemensamt arbete av kommunledningskontoret och barn- och utbildningsförvaltningen som resulterade i en analys och uppdragsplan. I uppdragsplanen framkommer behov av kommungemensamma policys och riktlinjer gällande bl.a. parkeringar och hantering av VFU-medel. Uppdragsplanen pekar även på behovet av tydliga och väl kommunicerade kommunövergripande riktlinjer utifrån att det ”ska vara lätt att göra rätt”.

Förskolenämnden vill belysa nödvändigheten av att kommunstyrelsen samt kommunledningskontoret fortsatt tar ansvar för och tillsammans med barn- och utbildningsförvaltningen driver på och slutför dessa redan fastlagda åtaganden och rekommendationer som finns sedan tidigare. De förslag som kommer fram i den nya rapporten kan på ett bra sätt komplettera och förstärka de redan identifierade behoven.

Förskolenämnden ser fram emot ett fortsatt framsynt arbete tillsammans med kommunstyrelsen, kommunledningskontoret samt övriga förvaltningar för att fortsätta stärka detta viktiga arbete framåt.

Beslutet skickas till: Kommunstyrelsen

BARN- OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Ingrid Sköldmo
Förvaltningschef

Tina Persson
Förskolechef

§ 36

Yttrande över kommunrevisionens granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och mutor

Beslut

Miljö- och räddningstjänstnämnden antar yttrandet som sitt eget.

Synpunkter på granskning

Miljö- och räddningstjänsten delar revisorernas bild av att det finns behov av förbättringar inom arbetet med att motverka fusk, oegentligheter och mutor. Nämndens bedömning är att det behövs en tydligare styrning kring hur frågorna hanteras i nämnderna.

När det gäller riskanalyser finns riskerna med i kartläggningen som ligger till grund för nämndens internkontrollplan. De vägs då mot andra risker inom nämndens hela verksamhet. Nämnden anser ändå att riskhanteringen kring fusk, oegentligheter och mutor i första hand bör ingå i befintlig styrning och uppföljning. Möjligen skulle det behövas ett förtydligande kring just de här riskernas tyngd i systemet för internkontroll.

När det gäller utbildningsinsatser på området saknas idag ett centralt framtaget utbildningsmaterial. Det skulle underlätta för att introducera såväl tjänstepersoner som nämndledamöter och upprätthålla kunskapen på området.

Nämnden ställer sig positiv till en visselblåsarfunktion.

Ärendet

KPMG har på uppdrag av Eskilstuna kommuns revisorer granskat kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Uppdraget ingick i revisionsplanen för år 2021.

Revisorernas sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte fullt ut bedriver ett strategiskt arbete för att motverka oegentligheter. Riskområdet är enligt revisorernas bedömning aktualiserat på koncernövergripande nivå genom befintliga styrdokument och initierat erfarenhetsutbyte med Södertälje kommun. Därtill pågår arbete med att se över kommunens lösning för visselblåsarfunktionen som det från och med den 17 december 2021 finns ett lagkrav för inrättande.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser har inte upprättat specifika riskanalyser när det gäller oegentligheter ur ett brett perspektiv vilket enligt revisorernas bedömning påverkar förutsättningarna för ett ändamålsenligt förebyggande arbete. Undantaget är inom arbetsmarknad – och vuxenutbildningsförvaltningen där genomförd riskanalys resulterat i uppbyggnaden av en FUT – grupp, som har i uppdrag att arbeta förebyggande mot fusk och oegentligheter. Det finns ingen funktion på koncernövergripande nivå eller inom respektive bolag/nämnd som har ett uttalat ansvar för det förebyggande arbetet mot oegentligheter. Enligt revisorernas bedömning finns ingen strukturerad koncernövergripande samverkan för att öka kunskap, analysera risker och bedriva ett gemensamt arbete mot oegentligheter. Samverkan med andra myndigheter bedömer man som ett utvecklingsområde. Man bedömer att det inom kommunstyrelsen, granskade nämnder, och bolagsstyrelser tillhandahålls utbildning/information kring kommunens riktlinjer och policys, hantering av bisysslor, attestordning med mera. Revisorerna ser ändå att utbildningen som tillhandahålls kan utvecklas till att i större utsträckning inriktas på riskerna för oegentligheter i den specifika verksamheten samt arbetssätt och rutiner som motverkar dessa risker

Utifrån den av granskning som KPMG utfört på uppdrag av kommunrevisionen rekommenderas Eskilstuna kommun:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktat på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnande roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Beslutet skickas till:

Kommunrevisionen

Yrkande

Geerth Gustavsson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

Miljö- och räddningstjänstnämnden

Yttrande över kommunrevisionens granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och mutor

Miljö- och räddningstjänstnämndens beslut

Miljö- och räddningstjänstnämnden antar yttrandet som sitt eget.

Synpunkter på granskning

Miljö- och räddningstjänsten delar revisorernas bild av att det finns behov av förbättringar inom arbetet med att motverka fusk, oegentligheter och mutor. Nämndens bedömning är att det behövs en tydligare styrning kring hur frågorna hanteras i nämnderna.

När det gäller riskanalyser finns riskerna med i kartläggningen som ligger till grund för nämndens internkontrollplan. De vägs då mot andra risker inom nämndens hela verksamhet. Nämnden anser ändå att riskhanteringen kring fusk, oegentligheter och mutor i första hand bör ingå i befintlig styrning och uppföljning. Möjligen skulle det behövas ett förtydligande kring just de här riskernas tyngd i systemet för internkontroll.

När det gäller utbildningsinsatser på området saknas idag ett centralt framtaget utbildningsmaterial. Det skulle underlätta för att introducera såväl tjänstepersoner som nämndledamöter och upprätthålla kunskapen på området.

Nämnden ställer sig positiv till en visselblåsarfunktion.

Ärendet

KPMG har på uppdrag av Eskilstuna kommuns revisorer granskat kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Uppdraget ingick i revisionsplanen för år 2021.

Revisorernas sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte fullt ut bedriver ett strategiskt arbete för att

motverka oegentligheter. Riskområdet är enligt revisorernas bedömning aktualiserat på koncernövergripande nivå genom befintliga styrdokument och initierat erfarenhetsutbyte med Södertälje kommun. Därtill pågår arbete med att se över kommunens lösning för visselblåsarfunktionen som det från och med den 17 december 2021 finns ett lagkrav för inrättande.

Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser har inte upprättat specifika riskanalyser när det gäller oegentligheter ur ett brett perspektiv vilket enligt revisorernas bedömning påverkar förutsättningarna för ett ändamålsenligt förebyggande arbete. Undantaget är inom arbetsmarknad – och vuxenutbildningsförvaltningen där genomförd riskanalys resulterat i uppbyggnaden av en FUT – grupp, som har i uppdrag att arbeta förebyggande mot fusk och oegentligheter. Det finns ingen funktion på koncernövergripande nivå eller inom respektive bolag/nämnd som har ett uttalat ansvar för det förebyggande arbetet mot oegentligheter. Enligt revisorernas bedömning finns ingen strukturerad koncernövergripande samverkan för att öka kunskap, analysera risker och bedriva ett gemensamt arbete mot oegentligheter. Samverkan med andra myndigheter bedömer man som ett utvecklingsområde. Man bedömer att det inom kommunstyrelsen, granskade nämnder, och bolagsstyrelser tillhandahålls utbildning/information kring kommunens riktlinjer och policys, hantering av bisysslor, attestordning med mera. Revisorerna ser ändå att utbildningen som tillhandahålls kan utvecklas till att i större utsträckning inriktas på riskerna för oegentligheter i den specifika verksamheten samt arbetssätt och rutiner som motverkar dessa risker

Utifrån den av granskning som KPMG utfört på uppdrag av kommunrevisionen rekommenderas Eskilstuna kommun:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktat på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnande roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Ulf Lindstrand

Förvaltningschef

Beslutet skickas till:

Kommunrevisionen

§ 14

Remiss från kommunrevisionen - Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier (REV/2021:34) (GN/2021:118)

Beslut

1. Yttrandet antas och översänds till kommunrevisionen och kommunfullmäktige.

Ärendebeskrivning

Kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna i kommunens aktiebolag har med stöd av KPMG genomfört en granskning av kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Granskningen lämnar fem rekommendationer:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Revisionsrapporten har överlämnats till bland annat gymnasienämnden för yttrande till kommunrevisionen och kommunfullmäktige senast den 31 mars 2022.

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande

Barn- och utbildningsförvaltningen yttrar sig över rapporten i skrivelse daterade den 24 februari 2022. Av yttrande framgår att nämnden ser positivt på den genomförda granskningen och välkomnar dess slutsatser och förslag. Vidare att nämnden ser fram emot ett fortsatt framsynt arbete tillsammans med kommunstyrelsen, kommunledningskontoret samt övriga förvaltningar för att fortsätta stärka detta viktiga arbete framåt.

Yrkanden

Robin Tannarp (M) yrkar bifall till framlagt förslag.

Ordföranden finner att det finns ett förslag till beslut och att det blir nämndens beslut.

Beslutet skickas till:

Kommunrevisionen

Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

Gymnasienämnden

Svar på remiss - Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier (REV/2021:34)

Förslag till beslut

1. Yttrandet antas och översänds till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna i kommunens aktiebolag har med stöd av KPMG genomfört en granskning av kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Granskningen lämnar fem rekommendationer:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Nämndens yttrande

Gymnasienämnden ser positivt på den genomförda granskningen och välkomnar dess slutsatser och förslag.

Gymnasienämnden har för avsikt att fortsatt motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier inom ramen för sitt arbete. Ett stort arbete och genomlysning av detta genomfördes så sent som 2020. Efter en utredning av KPMG genomfördes ett gemensamt arbete av kommunledningskontoret och barn- och utbildningsförvaltningen som resulterade i en analys och uppdragsplan. I uppdragsplanen framkommer behov av kammungemensamma policys och riktlinjer gällande bl.a. parkeringar och hantering av VFU-medel. Uppdragsplanen pekar även på behovet av tydliga och väl kommunicerade kommunövergripande riktlinjer utifrån att det ”ska vara lätt att göra rätt”.

Gymnasienämnden vill belysa nödvändigheten av att kommunstyrelsen samt kommunledningskontoret fortsatt tar ansvar för och tillsammans med barn- och utbildningsförvaltningen driver på och slutför dessa redan fastlagda åtaganden och rekommendationer som finns sedan tidigare. De förslag som kommer fram i den nya rapporten kan på ett bra sätt komplettera och förstärka de redan identifierade behoven.

Gymnasienämnden ser fram emot ett fortsatt framsynt arbete tillsammans med kommunstyrelsen, kommunledningskontoret samt övriga förvaltningar för att fortsätta stärka detta viktiga arbete framåt.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

BARN- OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Ingrid Sköldmo
Förvaltningschef

Monica Widelund
Gymnasiechef

§ 22

Svar på remiss från kommunrevisionen - Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier (KFN/2021:155)

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner svaret på revisionsrapporten och skickar det till kommunrevisionen och kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna i kommunens aktiebolag har med stöd av KPMG genomfört en granskning av kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Uppdraget har ingått i revisionsplanen för år 2021.

Bakgrunden till granskningen är att kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna konstaterat att fusk, oegentligheter och bedrägerier finns inom hela välfärdssystemet, och särskilt inom områden som hemtjänst och assistans. Oegentligheter har även konstaterats inom flera andra kommunala områden som till exempel bygg och transport, oriktiga fakturor med mera. Kommunernas verksamheter innefattar flera attraktiva områden för brottslighet och ansvariga nämnder och bolagsstyrelser behöver därför tillse att det finns ett ändamålsenligt internkontrollsystem. Samarbetet inom kommunkoncernen är också avgörande för arbetet.

Revisorernas sammanfattande bedömning utifrån den genomförda granskningen är att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte fullt ut bedriver ett strategiskt arbete för att motverka oegentligheter. Granskningen visar att en medvetenhet finns på koncernövergripande nivå, men samtidigt kan revisorerna se att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte har upprättat specifika riskanalyser avseende oegentligheter ur ett brett perspektiv vilket enligt vår bedömning påverkar förutsättningarna för ett ändamålsenligt förebyggande arbete.

Granskningen visar vidare att det inte finns någon funktion på koncernövergripande nivå eller inom respektive bolag/nämnd som har ett uttalat ansvar för det förebyggande arbetet mot oegentligheter. Enligt revisorernas bedömning finns ingen strukturerad koncernövergripande samverkan för att öka kunskap, analysera risker och bedriva ett gemensamt arbete mot oegentligheter. Samverkan med andra myndigheter bedöms också som ett utvecklingsområde.

Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Vid intervju som genomfördes av revisorerna framkommer att välfärdsbedrägerier har identifierats som en risk inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde och att det pågår ett arbete med att se över kommunens rutiner för föreningsstöd. Översynen ska resultera i en ny policy och riktlinje med tydligare kriterier för föreningsstödet som syftar till att minimera risken för fusk och förhindra oegentligheter. Som ett led i att minimera risken för fusk och förhindra oegentligheter avser nämnden även utveckla verksamhetens arbete med uppföljning och kontroll avseende föreningsstöd.

Revisionens rekommendationer:

- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Kultur- och fritidsnämndens yttrande

Kultur- och fritidsnämnden ställer sig positiva till revisionens rekommendationer om att utarbeta en struktur för samlad analys utifrån identifierade risker för nämnder och bolag samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende förebyggande arbete mot oegentligheter. Nämnden ser också positivt på att förbättra arbetet med att säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstepersoner och förtroendevalda. Ovanstående rekommendationer som revisorerna föreslår kan med fördel samordnas centralt då det är ett koncerngemensamt utvecklingsbehov.

Inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde så har risker kopplat till bedrägerier inom föreningsstödet identifierats. Ett utvecklingsarbete under 2020–2021 har genomförts och nya styrdokument kopplat till föreningsstödet har beslutats. I de nya styrdokumenten så har kraven för att bli en stödberättigad förening stärkts och nya rutiner för uppföljning har arbetets fram. Uppföljning ska beakta de principiella ställningstaganden som finns beskrivna i riktlinjer kopplade till föreningsstödet. Varje år väljs tio föreningar ut slumpmässigt, för stickprovskontroll. Föreningar som fått anmärkning följs även upp året därpå. Uppföljningen kan vid behov också kompletteras med olika former av kontroller om det finns misstanke om att en aktör inte uppfyller de krav som ställts. Kultur- och fritidsnämnden har god samverkan med

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

både interna- och externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter inom detta område.

Kultur- och fritidsnämnden ställer sig positiva till revisionens rekommendationer om att kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas. Kommunstyrelsen fattade beslut den 15 mars 2022, § 49 om att kommunledningskontoret får i uppdrag att senast den 17 juli 2022 inrätta en visselblåsarfunktion och upphandla en extern part för hantering av funktionen.

Yrkanden

Marie Svensson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslutet skickas till:

Kommunrevisionen
Kommunstyrelsen
Akten

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

Kultur- och
fritidsnämnden

Förslag till beslut - Kultur- och fritidsnämndens svar på revisionens granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner svaret på revisionsrapporten och skickar det till kommunrevisionen och kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna i kommunens aktiebolag har med stöd av KPMG genomfört en granskning av kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Uppdraget har ingått i revisionsplanen för år 2021.

Bakgrunden till granskningen är att kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna konstaterat att fusk, oegentligheter och bedrägerier finns inom hela välfärdssystemet, och särskilt inom områden som hemtjänst och assistans. Oegentligheter har även konstaterats inom flera andra kommunala områden som till exempel bygg och transport, oriktiga fakturor med mera. Kommunernas verksamheter innefattar flera attraktiva områden för brottslighet och ansvariga nämnder och bolagsstyrelser behöver därför tillse att det finns ett ändamålsenligt internkontrollsystem. Samarbetet inom kommunkoncernen är också avgörande för arbetet.

Revisorernas sammanfattande bedömning utifrån den genomförda granskningen är att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte fullt ut bedriver ett strategiskt arbete för att motverka oegentligheter. Granskningen visar att en medvetenhet finns på koncernövergripande nivå, men samtidigt kan revisorerna se att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte har upprättat specifika riskanalyser avseende oegentligheter ur ett brett perspektiv vilket enligt vår bedömning påverkar förutsättningarna för ett ändamålsenligt förebyggande arbete.

Granskningen visar vidare att det inte finns någon funktion på koncernövergripande nivå eller inom respektive bolag/nämnd som har ett uttalat ansvar för det förebyggande arbetet mot oegentligheter. Enligt revisorernas bedömning finns ingen strukturerad koncernövergripande samverkan för att öka kunskap, analysera risker och

bedriva ett gemensamt arbete mot oegentligheter. Samverkan med andra myndigheter bedöms också som ett utvecklingsområde.

Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.

Vid intervju som genomfördes av revisorerna framkommer att välfärdsbedrägerier har identifierats som en risk inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde och att det pågår ett arbete med att se över kommunens rutiner för föreningsstöd. Översynen ska resultera i en ny policy och riktlinje med tydligare kriterier för föreningsstödet som syftar till att minimera risken för fusk och förhindra oegentligheter. Som ett led i att minimera risken för fusk och förhindra oegentligheter avser nämnden även utveckla verksamhetens arbete med uppföljning och kontroll avseende föreningsstöd.

Revisionens rekommendationer:

- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Kultur- och fritidsnämndens svar

Kultur- och fritidsnämnden ställer sig positiva till revisionens rekommendationer om att utarbeta en struktur för samlad analys utifrån identifierade risker för nämnder och bolag samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende förebyggande arbete mot oegentligheter. Nämnden ser också positivt på att förbättra arbetet med att säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstepersoner och förtroendevalda. Ovanstående rekommendationer som revisorerna föreslår kan med fördel samordnas centralt då det är ett koncerngemensamt utvecklingsbehov.

Inom Kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde så har risker kopplat till bedrägerier inom föreningsstödet identifierats. Ett utvecklingsarbete under 2020–2021 har genomförts och nya styrdokument kopplat till föreningsstödet har beslutats. I de nya styrdokumenterna så har kraven för att bli en stödberättigad förening stärkts och nya rutiner för uppföljning har arbetats fram. Uppföljning ska beakta de principiella ställningstaganden som finns beskrivna i riktlinjer kopplade till föreningsstödet. Varje

år väljs tio föreningar ut slumpmässigt, för stickprovskontroll. Föreningar som fått anmärkning följs även upp året därpå. Uppföljningen kan vid behov också kompletteras med olika former av kontroller om det finns misstanke om att en aktör inte uppfyller de krav som ställts. Kultur- och fritidsnämnden har god samverkan med både interna- och externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter inom detta område.

Kultur- och fritidsnämnden ställer sig positiva till revisionens rekommendationer om att kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas. Kommunstyrelsen fattade beslut den 15 mars 2022, § 49 om att kommunledningskontoret får i uppdrag att senast den 17 juli 2022 inrätta en visselblåsarfunktion och upphandla en extern part för hantering av funktionen.

Beslutet skickas till:

Kommunrevisionen

Kommunstyrelsen

Akten

§ 17

Remiss från kommunrevisionen - Revisionsrapport - Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier (REV/2021:34) (GSN/2021:630)

Beslut

1. Yttrandet antas och översänds till kommunrevisionen och kommunfullmäktige..

Ärendebeskrivning

Kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna i kommunens aktiebolag har med stöd av KPMG genomfört en granskning av kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Granskningen lämnar fem rekommendationer:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Revisionsrapporten har överlämnats till bland annat grundskolenämnden för yttrande till kommunrevisionen och kommunfullmäktige senast den 31 mars 2022.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

Barn- och utbildningsförvaltningen yttrar sig över rapporten i skrivelse daterade den 28 februari 2022. Av yttrande framgår att grundskolenämnden ser positivt på den genomförda granskningen och välkomnar dess slutsatser och förslag. Vidare att nämnden ser fram emot ett fortsatt framsynt arbete tillsammans med kommunstyrelsen, kommunledningskontoret samt övriga förvaltningar för att fortsätta stärka detta viktiga arbete framåt.

Yrkanden

Ordföranden finner att det finns ett förslag till beslut och att det blir nämndens beslut.

Beslutet skickas till:

Kommunrevisionen
Kommunstyrelsen

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Grundskolenämnden

Svar på remiss - Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier (REV/2021:34)

Förslag till beslut

1. Yttrandet antas och översänds till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna i kommunens aktiebolag har med stöd av KPMG genomfört en granskning av kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Granskningen lämnar fem rekommendationer:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Nämndens yttrande

Grundskolenämnden ser positivt på den genomförda granskningen och välkomnar dess slutsatser och förslag.

Grundskolenämnden har för avsikt att fortsatt motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier inom ramen för sitt arbete. Ett stort arbete och genomlysning av detta genomfördes så sent som 2020. Efter en utredning av KPMG genomfördes ett gemensamt arbete av kommunledningskontoret och barn- och utbildningsförvaltningen som resulterade i en analys och uppdragsplan. I uppdragsplanen framkommer behov av kommungemensamma policys och riktlinjer gällande bl.a. parkeringar och hantering av VFU-medel. Uppdragsplanen pekar även på behovet av tydliga och väl kommunicerade kommunövergripande riktlinjer utifrån att det ”ska vara lätt att göra rätt”.

Grundskolenämnden vill belysa nödvändigheten av att kommunstyrelsen samt kommunledningskontoret fortsatt tar ansvar för och tillsammans med barn- och utbildningsförvaltningen driver på och slutför dessa redan fastlagda åtaganden och rekommendationer som finns sedan tidigare. De förslag som kommer fram i den nya rapporten kan på ett bra sätt komplettera och förstärka de redan identifierade behoven.

Grundskolenämnden ser fram emot ett fortsatt framsynt arbete tillsammans med kommunstyrelsen, kommunledningskontoret samt övriga förvaltningar för att fortsätta stärka detta viktiga arbete framåt.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

BARN- OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Ingrid Sköldmo
Förvaltningschef

Hans Ringström
Grundskolechef

§ 27

Yttrande över granskning av kommunens förebyggande arbete för att motverka fusk och oegentligheter (REV/2021:34) (VON/2021:171)

Beslut

Yttrandet godkänns och överlämnas till kommunrevisionen.

Ärendebeskrivning

Vård- och omsorgsförvaltningen ger i skrivelse, daterad den 26 januari 2022, förslag till beslut.

Kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna i kommunens aktiebolag har med stöd av KPMG genomfört en granskning av kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Uppdraget har ingått i revisionsplanen för 2021. Vård- och omsorgsnämnden har fått granskningen för yttrande. Yttrandet ska vara kommunrevisorerna tillhanda senast 2022-03-31.

Bakgrunden till granskningen är att kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna konstaterat att fusk, oegentligheter och bedrägerier finns inom hela välfärdssystemet, och särskilt inom områden som hemtjänst och assistans. Oegentligheter har även konstaterats inom flera andra kommunala områden som till exempel bygg och transport, oriktiga fakturor med mera. Kommunernas verksamheter innefattar flera attraktiva områden för brottslighet och ansvariga nämnder och bolagsstyrelser behöver därför tillse att det finns ett ändamålsenligt internkontrollsystem. Samarbetet inom kommunkoncernen är också avgörande för arbetet.

Med fusk, oegentligheter eller bedrägerier menas i detta sammanhang när en extern aktör, företag, förening eller privatperson otillbörligen utnyttjar kommunala medel för egen vinning.¹

Den sammanfattande bedömning utifrån den genomförda granskningen är att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte fullt ut bedriver ett strategiskt arbete för att motverka oegentligheter. Granskningen visar att en medvetenhet finns på koncernövergripande nivå, men samtidigt ses att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte har upprättat specifika riskanalyser avseende oegentligheter ur ett brett perspektiv vilket enligt revisorernas bedömning påverkar förutsättningarna för ett ändamålsenligt förebyggande arbete.

¹ Definitionen hämtad hos Sveriges kommuner och regioner (SKR)

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande

Granskningen visar vidare att det inte finns någon funktion på koncernövergripande nivå eller inom respektive bolag/nämnd som har ett uttalat ansvar för det förebyggande arbetet mot oegentligheter. Enligt revisorernas bedömning finns ingen strukturerad koncernövergripande samverkan för att öka kunskap, analysera risker och bedriva ett gemensamt arbete mot oegentligheter. Samverkan med andra myndigheter bedöms också som ett utvecklingsområde.

Utifrån genomförd granskning rekommenderas följande:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Yttrande

Utifrån de rekommendationer som föreslås, omfattas vård- och omsorgsnämnden av den första, tredje och fjärde strecksatsen.

Inom vård- och omsorgsnämnden så görs regelbundet riskanalyser, exempelvis i enskilda ärenden inom området bistånd. Detta för att säkerställa rättssäkerheten och för att rätt bistånd ska betalas ut. Vård- och omsorgsnämnden anser dock att det finns behov av mer kommungemensamma riskanalyser, det kan annars vara svårt att hantera helheten.

Ett identifierat område för samverkan är med Försäkringskassan. Här pågår för närvarande ett arbete om utbetalning av ersättningar. Vård- och omsorgsförvaltningen har därtill inrättat en särskild kontrollertjänst som säkerställer utbetalning av ersättning.

Inom vård- och omsorgsförvaltningen används idag det kommunövergripande materialet avseende oegentligheter. Årligen genomförs genomgång med samtliga chefer, som i sin tur har att informera samtlig personal i samband med

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

arbetsplatsträffar. Vård- och omsorgsnämnden anser dock att en uppdatering av informationsmaterialet bör göras gemensamt för kommunen.

Yrkanden

Majo Brostedt (S) yrkar bifall till framlagt förslag.

Beslutet skickas till:

Kommunrevisorerna
Kommunfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

Vård- och
omsorgsnämnden

Yttrande - Granskning av kommunens förebyggande arbete för att motverka fusk och oegentligheter

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande samt överlämnar ärendet till Kommunrevisionen.

Ärendebeskrivning

Kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna i kommunens aktiebolag har med stöd av KPMG genomfört en granskning av kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Uppdraget har ingått i revisionsplanen för 2021. Vård- och omsorgsnämnden har fått granskningen för yttrande. Yttrandet ska vara kommunrevisorerna tillhanda senast 2022-03-31.

Bakgrunden till granskningen är att kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna konstaterat att fusk, oegentligheter och bedrägerier finns inom hela välfärdssystemet, och särskilt inom områden som hemtjänst och assistans. Oegentligheter har även konstaterats inom flera andra kommunala områden som till exempel bygg och transport, oriktiga fakturor med mera. Kommunernas verksamheter innefattar flera attraktiva områden för brottslighet och ansvariga nämnder och bolagsstyrelser behöver därför tillse att det finns ett ändamålsenligt internkontrollsystem. Samarbetet inom kommunkoncernen är också avgörande för arbetet.

Med fusk, oegentligheter eller bedrägerier menas i detta sammanhang när en extern aktör, företag, förening eller privatperson otillbörligen utnyttjar kommunala medel för egen vinning.¹

Den sammanfattande bedömning utifrån den genomförda granskningen är att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte fullt ut bedriver ett strategiskt arbete för att motverka oegentligheter. Granskningen visar att en medvetenhet finns på koncernövergripande nivå, men samtidigt ses att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte har upprättat specifika riskanalyser avseende oegentligheter ur ett brett perspektiv vilket enligt revisorernas bedömning påverkar förutsättningarna för ett ändamålsenligt förebyggande arbete.

¹ Definitionen hämtad hos Sveriges kommuner och regioner (SKR)

Granskningen visar vidare att det inte finns någon funktion på koncernövergripande nivå eller inom respektive bolag/nämnd som har ett uttalat ansvar för det förebyggande arbetet mot oegentligheter. Enligt revisorernas bedömning finns ingen strukturerad koncernövergripande samverkan för att öka kunskap, analysera risker och bedriva ett gemensamt arbete mot oegentligheter. Samverkan med andra myndigheter bedöms också som ett utvecklingsområde.

Utifrån genomförd granskning rekommenderas följande:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visseblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Yttrande

Utifrån de rekommendationer som föreslås, omfattas Vård- och omsorgsnämnden av den första, tredje och fjärde strecksatsen.

Inom vård- och omsorgsnämnden så görs regelbundet riskanalyser, exempelvis i enskilda ärenden inom området bistånd. Detta för att säkerställa rättssäkerheten och för att rätt bistånd ska betalas ut. Vård- och omsorgsnämnden anser dock att det finns behov av mer kommungemensamma riskanalyser, det kan annars vara svårt att hantera helheten.

Ett identifierat område för samverkan är med Försäkringskassan. Här pågår för närvarande ett arbete om utbetalning av ersättningar. Vård- och omsorgsförvaltningen har därtill inrättat en särskild kontrollertjänst som säkerställer utbetalning av ersättning.

Inom vård- och omsorgsförvaltningen används idag det kommunövergripande materialet avseende oegentligheter. Årligen genomförs genomgång med samtliga chefer, som i sin tur har att informera samtlig personal i samband med

arbetsplatsträffar. Vård- och omsorgsnämnden anser dock att en uppdatering av informationsmaterialet bör göras gemensamt för kommunen.

Johan Lindström
Förvaltningschef

Åsa Tavemark
Utredningschef

Beslutet skickas till: Kommunrevisorerna

§ 12

Yttrande över granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier (SEN/2021:50)

Beslut

Yttrandet godkänns och överlämnas till kommunrevisionen.

Ärendebeskrivning

Serviceförvaltningen ger i skrivelse, daterad den 10 januari 2022, förslag till beslut.

Bakgrunden till granskningen är att kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna konstaterat att fusk, oegentligheter och bedrägerier finns inom hela välfärdssystemet, och särskilt inom områden som hemtjänst och assistans. Oegentligheter har även konstaterats inom flera andra kommunala områden som till exempel bygg och transport, oriktiga fakturor med mera. Kommunernas verksamheter innefattar flera attraktiva områden för brottslighet och ansvariga nämnder och bolagsstyrelser behöver därför tillse att det finns ett ändamålsenligt internkontrollsystem. Samarbetet inom kommunkoncernen är också avgörande för arbetet.

Den sammanfattande bedömningen utifrån den genomförda granskningen är att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte fullt ut bedriver ett strategiskt arbete för att motverka oegentligheter. Granskningen visar att en medvetenhet finns på koncernövergripande nivå, men samtidigt kan vi se att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte har upprättat specifika riskanalyser avseende oegentligheter ur ett brett perspektiv vilket enligt vår bedömning påverkar förutsättningarna för ett ändamålsenligt förebyggande arbete.

Granskningen visar vidare att det inte finns någon funktion på koncernövergripande nivå eller inom respektive bolag/nämnd som har ett uttalat ansvar för det förebyggande arbetet mot oegentligheter. Enligt vår bedömning finns ingen strukturerad koncernövergripande samverkan för att öka kunskap, analysera risker och bedriva ett gemensamt arbete mot oegentligheter. Samverkan med andra myndigheter bedöms också som ett utvecklingsområde.

De rekommendationer som utifrån genomförd granskning lämnas och som direkt berör Servicenämnden är följande:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.

Yttrande över granskningen av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier ska vara kommunrevisionen tillhanda senast den 31 mars 2022.

Servicenämndens yttrande

Servicenämnden har tagit del av granskningen av det förebyggande arbetet för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier och bedömer att det är viktigt att fortsätta utveckla det förebyggande arbetet i samverkan med den utveckling som sker inom kommunen totalt. I samband med vår kommande riskinventering och riskbedömning inför 2023 inom ramen för intern kontroll och styrning bör området fusk, oegentligheter och bedrägerier än tydligare och lite bredare än tidigare lyftas. I introduktionen för nyanställda ingår utbildning runt det här ämnet och över tid bör vi även säkerställa att detta ämne med regelbundenhet lyfts upp i olika sammanhang för att påminna om och säkra det förebyggande arbetet.

Yrkanden

Arne Jonsson (C) yrkar bifall till framlagt förslag.

Beslutet skickas till:

Kommunrevisionen
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

Servicenämnden

Yttrande över granskning av förebyggande arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier

Förslag till beslut

Yttrandet godkänns och överlämnas till kommunrevisionen.

Ärendebeskrivning

Bakgrunden till granskningen är att kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna konstaterat att fusk, oegentligheter och bedrägerier finns inom hela välfärdssystemet, och särskilt inom områden som hemtjänst och assistans. Oegentligheter har även konstaterats inom flera andra kommunala områden som till exempel bygg och transport, oriktiga fakturor med mera. Kommunernas verksamheter innefattar flera attraktiva områden för brottslighet och ansvariga nämnder och bolagsstyrelser behöver därför tillse att det finns ett ändamålsenligt internkontrollsystem. Samarbetet inom kommunkoncernen är också avgörande för arbetet.

Den sammanfattande bedömningen utifrån den genomförda granskningen är att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte fullt ut bedriver ett strategiskt arbete för att motverka oegentligheter. Granskningen visar att en medvetenhet finns på koncernövergripande nivå, men samtidigt kan vi se att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte har upprättat specifika riskanalyser avseende oegentligheter ur ett brett perspektiv vilket enligt vår bedömning påverkar förutsättningarna för ett ändamålsenligt förebyggande arbete.

Granskningen visar vidare att det inte finns någon funktion på koncernövergripande nivå eller inom respektive bolag/nämnd som har ett uttalat ansvar för det förebyggande arbetet mot oegentligheter. Enligt vår bedömning finns ingen strukturerad koncernövergripande samverkan för att öka kunskap, analysera risker och bedriva ett gemensamt arbete mot oegentligheter. Samverkan med andra myndigheter bedöms också som ett utvecklingsområde.

De rekommendationer som utifrån genomförd granskning lämnas och som direkt berör Servicenämnden är följande:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.

Yttrande över granskningen av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier ska vara kommunrevisionen tillhanda senast den 31 mars 2022.

Servicenämndens yttrande

Servicenämnden har tagit del av granskningen av det förebyggande arbetet för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier och bedömer att det är viktigt att fortsätta utveckla det förebyggande arbetet i samverkan med den utveckling som sker inom kommunen totalt. I samband med vår kommande riskinventering och riskbedömning inför 2023 inom ramen för intern kontroll och styrning bör området fusk, oegentligheter och bedrägerier än tydligare och lite bredare än tidigare lyftas. I introduktionen för nyanställda ingår utbildning runt det här ämnet och över tid bör vi även säkerställa att detta ämne med regelbundenhet lyfts upp i olika sammanhang för att påminna om och säkra det förebyggande arbetet.

SERVICEFÖRVALTNINGEN

Jörgen Axelsson
förvaltningschef

Beslutet skickas till:

Kommunrevisionen
Kommunstyrelsen

§ 69

Remiss - Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier (REV/2021:34)

Beslut

Yttrandet godkänns och översänds till kommunstyrelsen samt revisionen.

Ärendebeskrivning

Kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna i kommunens aktiebolag har med stöd av KPMG genomfört en granskning av kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Revisionsrapporten redovisar bakgrunden till de bedömningar och rekommendationer revisionen lämnar.

Nämndernas yttrande på revisionsrapporten ska ha kommit in till kommunstyrelsen och revisionen senast den 31 mars 2022.

De rekommendationer som lämnas utifrån genomförd granskning är följande:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Stadsbyggnadsnämndens yttrande

Stadsbyggnadsnämnden ställer sig positiv till revisionens rekommendationer och lämnar endast några korta medskick.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Ett stödmaterial som kan användas för att föra dialog på enheterna om risker kopplat till fusk, oegentligheter och bedrägerier bör tas fram.

Det är viktigt att skapa en medvetenhet om att fusk förekommer och hur det kan se ut. Inom vissa verksamheter där riskerna sannolikt är låga kan ett stödmaterial ändå underlätta dialogen och riskanalysen. På andra enheter där riskerna sannolikt är större kan ett stödmaterial hjälpa till att analysera risker inom en större del av verksamheten.

Genomförande av riskanalyser och uppföljning bör kunna vara en del av internkontrollen. Ett tydligare fokus kan dock läggas på fusk, oegentligheter och bedrägerier i dessa arbeten.

Stadsbyggnadsförvaltningen avser att förstärka arbetet kopplat till fusk, oegentligheter och bedrägerier men ser gärna att ett stödmaterial tas fram centralt. Framst ett underlag för diskussion och identifiering av risker. Uppföljning och rapportering bör i möjligaste mån ske inom befintliga arbetsmetoder med internkontroll och uppföljning av privata utförare.

Revisionen rekommenderar även att informations- och utbildningsinsatser ska tillhandahållas kontinuerligt till både tjänstepersoner och politiker. Även här bör ett material tas fram centralt och eventuella verksamhetsspecifika delar kompletteras inom respektive nämnds ansvarsområde.

Yrkande

Sarita Hotti (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Revisionen

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämndens yttrande på granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier

Förslag till beslut

Yttrandet godkänns och översänds till kommunstyrelsen samt revisionen.

Ärendebeskrivning

Kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna i kommunens aktiebolag har med stöd av KPMG genomfört en granskning av kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Revisionsrapporten redovisar bakgrunden till de bedömningar och rekommendationer revisionen lämnar.

Nämndernas yttrande på revisionsrapporten ska ha kommit in till kommunstyrelsen och revisionen senast den 31 mars 2022.

De rekommendationer som lämnas utifrån genomförd granskning är följande:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.

- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Stadsbyggnadsnämndens yttrande

Stadsbyggnadsnämnden ställer sig positiv till revisionens rekommendationer och lämnar endast några korta medskick.

Ett stödmaterial som kan användas för att föra dialog på enheterna om risker kopplat till fusk, oegentligheter och bedrägerier bör tas fram.

Det är viktigt att skapa en medvetenhet om att fusk förekommer och hur det kan se ut. Inom vissa verksamheter där riskerna sannolikt är låga kan ett stödmaterial ändå underlätta dialogen och riskanalysen. På andra enheter där riskerna sannolikt är större kan ett stödmaterial hjälpa till att analysera risker inom en större del av verksamheten.

Genomförande av riskanalyser och uppföljning bör kunna vara en del av internkontrollen. Ett tydligare fokus kan dock läggas på fusk, oegentligheter och bedrägerier i dessa arbeten.

Stadsbyggnadsförvaltningen avser att förstärka arbetet kopplat till fusk, oegentligheter och bedrägerier men ser gärna att ett stödmaterial tas fram centralt. Främst ett underlag för diskussion och identifiering av risker. Uppföljning och rapportering bör i möjligaste mån ske inom befintliga arbetsmetoder med internkontroll och uppföljning av privata utförare.

Revisionen rekommenderar även att informations- och utbildningsinsatser ska tillhandahållas kontinuerligt till både tjänstepersoner och politiker. Även här bör ett material tas fram centralt och eventuella verksamhetsspecifika delar kompletteras inom respektive nämnds ansvarsområde.

STADSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Marianne Hagman
Förvaltningschef

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen
Revisionen

§ 9 Remissvar – Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier

Dnr 2022:014

Styrelsen beslutade

att godkänna Kommunföretags yttrande, samt
att överlämna yttrandet till Eskilstuna kommun.

Styrelsen önskar återrapportering kring omfattning och funktion av nuvarande system.

Ärendebeskrivning

Lekmannarevisorerna har med stöd av KPMG genomfört en granskning av de kommunala bolagens rutiner avseende arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier i kommunkoncernen.

Bakgrunden till granskningen är att kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna konstaterat att fusk, oegentligheter och bedrägerier finns inom hela välfärdssystemet, och särskilt inom områden som hemtjänst och assistans. Oegentligheter har även konstaterats inom flera andra kommunala områden som till exempel bygg och transport, oriktiga fakturor med mera.

Lekmannarevisorernas sammanfattande bedömning är att (avseende arbete för att motverka fusk och oegentligheter):

- bolagsstyrelser inte fullt ut bedriver ett strategiskt arbete
- bolagsstyrelser har inte upprättat specifika riskanalyser
- det finns ingen funktion i bolagskoncernen som har ett uttalat ansvar
- det finns ingen strukturerad koncernövergripande samverkan

Lekmannarevisorernas rekommendationer:

- bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter
- bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- KS bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys

- KS bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt utforma kommunikationsinsatser

Yttrande Eskilstuna Kommunföretag

Vi har tagit del av revisorernas rapport och understryker vikten av att ett aktivt arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier sker.

Kommunföretag har i riskbedömning för 2022 med risken för oegentligheter i sin riskbedömning.

Arbete med att etablera en kommunkoncerngemensam visselblåsarfunktion är initierat. Senast den 17 juli behöver interna rapporteringskanaler och förfaranden för rapportering och uppföljning finnas på plats för att uppfylla kraven i Lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden (Visselblåsarlagen).

—

Styrelsen för
Eskilstuna Kommunföretag AB

Missiv - Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier

Förslag till beslut

Styrelsen för Eskilstuna Kommunföretag AB föreslås besluta

att godkänna kommunföretags yttrande, samt

att överlämna yttrandet till Eskilstuna kommun.

Ärendebeskrivning

Lekmannarevisorerna med stöd av KPMG genomfört en granskning av de kommunala bolagens rutiner avseende arbetet att motverka fusk oegentligheter och bedrägerier i kommunkoncernen.

Bakgrunden till granskningen är att kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna konstaterat att fusk, oegentligheter och bedrägerier finns inom hela välfärdssystemet, och särskilt inom områden som hemtjänst och assistans. Oegentligheter har även konstaterats inom flera andra kommunala områden som till exempel bygg och transport, oriktiga fakturor med mera.

Lekmannarevisorernas sammanfattande bedömning är att (avseende *arbete för att motverka fusk och oegentligheter*):

- bolagsstyrelser inte fullt ut bedriver ett strategiskt arbete
- bolagsstyrelser har inte upprättat specifika riskanalyser
- det finns ingen funktion i bolagskoncernen som har ett uttalat ansvar
- det finns ingen strukturerad koncernövergripande samverkan

Lekmannarevisorernas rekommendationer:

- bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter
- bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- KS bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys
- KS bör tillse att en visseblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt utforma kommunikationsinsatser

Yttrande Eskilstuna Kommunföretag

Vi har tagit del av revisorernas rapport och understryker vikten av att ett aktivt arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier sker.

Kommunföretag har i riskbedömning för 2022 med risken för oegentligheter i sin riskbedömning.

Arbete med att etablera en kommunkoncerngemensam visseblåsarfunktion är initierat. Senast den 17 juli behöver interna rapporteringskanaler och förfaranden för rapportering och uppföljning finnas på plats för att uppfylla kraven i Lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden (Visselblåsarlagen).

Nedan redovisas yttrande från bolagen.

Yttrande från Eskilstuna Kommunfastigheter AB

Styrelsen för Eskilstuna Kommunfastigheter AB beslutade

att godkänna förslaget till kommentarer från Kfast

samt att skicka beslutet till Eskilstuna kommunföretag för vidare hantering

Ärendebeskrivning

Kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna i kommunens aktiebolag har med stöd av KPMG genomfört en granskning av kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Uppdraget har ingått i revisionsplanen för år 2021.

Bakgrunden till granskningen är att kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna konstaterat att fusk, oegentligheter och bedrägerier finns inom hela välfärdssystemet, och särskilt inom områden som hemtjänst och assistans. Oegentligheter har även konstaterats inom flera andra kommunala områden som till exempel bygg och transport, oriktiga fakturor med mera. Kommunernas verksamheter innefattar flera attraktiva områden för brottslighet och ansvariga nämnder och bolagsstyrelser behöver därför tillse att det finns ett ändamålsenligt internkontrollsystem. Samarbetet inom kommunkoncernen är också avgörande för arbetet

Utifrån KPMGs bedömning och slutsats rekommenderar de följande:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktat på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot

oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.

- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Kommentarer från Kfast

Kfast har nolltolerans mot fusk, korruption, mutor och jäv och bedömer riskerna för fusk, korruption, mutor och jäv årligen och löpande i bolagets riskhantering.

Kfast har skarpa krav i upphandlingar i allmänna föreskrifter, kraven gäller bl a arbetsmiljö samt att entreprenörer följer kollektivavtalsenliga villkor. I alla upphandlingar kontrollerar bolaget anbudsgivarens kreditvärdighet innan tilldelning av kontrakt och kreditvärdigheten följs även upp under avtalsperioden.

Kfast har under 2021 utfört arbetsplatskontroller med upphandlad konsult vilket inte har visat på några anmärkningar, arbetet med detta kommer att fortsätta under 2022. Kfast projektledare gör kontinuerliga platsbesök på byggarbetsplatserna och följer upp detta med entreprenören i de regelbundna protokollförda byggmöten som sker.

För att förhindra jäv har Kfast rutinen att alltid ta upp detta på startmötet med de sakkunniga.

Utbildning för bolagets medarbetare har genomförts gällande givande och tagande av muta. Nyanställda får utbildning i regler gällande beställning och attest, både vid introduktion och med jämna intervall under anställningen. En sammanställning av bolagets rutiner finns i stödprocess ekonomi och i stödprocess inköp/upphandling och informations- och diskussionsmaterial används på arbetsplatsträffar (APT).

Kfast har som huvudregel att leverantörsfakturor ska vara attesterad av minst två personer. Anledningen till denna regel är dels att minska risken för oegentligheter, dels för att minska risken att felaktiga eller tveksamma fakturor blir betalda. Kfasts attestregler innehåller även jävsregler. Attest får inte utföras av den som står i beroendeförhållande till betalningsmottagaren. Detta innefattar även bolag och föreningar där den anställde eller närstående har ägarintressen eller ingår i ledningen.

Ställningstagandet som Kfast har gällande mutor och jäv är en del i uppförandekoden som samtliga medarbetare har tagit del av och signerat. Den kommuniceras också löpande med våra entreprenörer, bl a i samband med informationsträffar för entreprenörer inför kommande upphandlingar.

Kfast arbetar strukturerat mot oriktiga hyresförhållanden såsom olovlig andrahandsuthyrning av lägenheter.

Bolagets visselblåsarfunktion är i dagsläget bolagets VD alternativt Eskilstuna kommuns chefsjurist, men upphandling pågår för en kommunkoncerngemensam extern visselblåsarfunktion som kommer att handlas upp under våren 2022.

Yttrande från Eskilstuna Energi och Miljö AB

Styrelsen för Eskilstuna Energi och Miljö AB beslutade

att godkänna remissvar

att skicka ärendet till Eskilstuna Kommunföretag för vidare hantering

Ärendebeskrivning
Kommunrevisionerna och lekmannarevisorerna i kommunens aktiebolag har med stöd av KPMG genomfört en granskning av kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen, nämnder och bolagsstyrelser bedriver ett strategiskt arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Med fusk, oegentligheter och bedrägerier avses i detta sammanhang när en extern aktör, företag, förening eller privatperson otillbörligen utnyttjar kommunala medel för egen vinning. Begreppet oegentligheter är ett samlingsnamn för en rad oönskade/olagliga beteenden och aktiviteter inklusive fusk och bedrägerier.

Den sammanfattande bedömningen i granskningen är att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte fullt ut bedriver ett strategiskt arbete för att motverka oegentligheter.

Granskningsrapportens rekommendationer innehåller följande punkter:

Bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktad på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.

Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.

Bolagsstyrelsen bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter.

Bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.

Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Företagets bedömning

EEM's bedömning är att företaget successivt utvecklar arbetet för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Det är viktigt att ha en god omvärldsspaning för att få kännedom om vad övriga bolag i liknande branscher och/eller med liknande processer utsätts för vad gäller oegentligheter och även vad de vidtar för åtgärder.

Områdena där fusk, oegentligheter och bedrägerier kan uppstå finns inom de flesta processer, varför arbetet med fördel bedrivs i linjeorganisationen inom respektive process.

Bolaget bedömer att riskanalys för oegentligheter täcks in i de riskanalyser som görs idag eftersom de är en väsentlig del av dagens riskanalyser och därmed inte behöver genomföras i separata riskanalyser.

Bolaget bedömer att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till medarbetare. EEM/ESEM jobbar aktivt för att utbilda och informera alla medarbetare i viktiga frågor där motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier är en del.

EEM/ESEM introducerade under 2021 en digital plattform för att kunna utbilda all personal digitalt. Digital utbildning har bland annat genomförts för medvetandegöra medarbetare att de i sitt arbete kan utsättas för nätbedrägerier och lämna ut hemlig information eller information som underlättar informationsintrång samt inom uppförandekoden. På denna digitala utbildningsplattform kommer successivt introduktion för nya medarbetare i alla viktiga delar att finnas tillgängliga och det kommer vara krav att nyanställda genomför denna utbildning under sin introduktion.

EEM/ESEM har redan infört en visselblåsarfunktion och kommunicerat det till hela organisationen. Information om riktlinje och rutin för det är lättillgängligt via företagets intranät.

I övrigt har EEM inga synpunkter på lekmanne-revisorernas rekommendationer till förbättringsåtgärder.

Yttrande från Destination Eskilstuna AB

Vd:n för Destination Eskilstuna AB på delegation från sin styrelse beslutat:

- att** godkänna Destination Eskilstuna yttrande samt
- att** överlämna yttrandet till Eskilstuna kommunföretag.

Ärendebeskrivning

Lekmanne-revisorerna med stöd av KPMG genomfört en granskning av de kommunala bolagens rutiner avseende arbetet att motverka fusk oegentligheter och bedrägerier i kommunkoncernen.

Bakgrunden till granskningen är att kommunrevisorerna och lekmanne-revisorerna konstaterat att fusk, oegentligheter och bedrägerier finns inom hela välfärdssystemet, och särskilt inom områden som hemtjänst och assistans. Oegentligheter har även konstaterats inom flera andra kommunala områden som till exempel bygg och transport, oriktiga fakturor med mera.

Lekmanne-revisorernas sammanfattande bedömning är att (avseende *arbete för att motverka fusk och oegentligheter*):

- bolagsstyrelser inte fullt ut bedriver ett strategiskt arbete
- bolagsstyrelser har inte upprättat specifika riskanalyser
- det finns ingen funktion i bolagskoncernen som har ett uttalat ansvar
- det finns ingen strukturerad koncernövergripande samverkan

Lekmannarevisorernas rekommendationer:

- bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter
- bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- KS bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys
- KS bör tillse att en visseblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt utforma kommunikationsinsatser

Yttrande Destination Eskilstuna

Styrelsen för Destination Eskilstuna har tagit del av revisorernas rapport och understryker vikten av att ett aktivt arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier sker. Det är av stor vikt för bolaget såväl ekonomiskt som varumärkesmässigt. För att förtydliga riskbedömningar kommer risken för fusk, oegentligheter och bedrägerier framåtriktat att dokumenteras i internkontrollplanen. I samband med detta kommer områden där förhöjd risk för välfärdsbrott finns att tydliggöras.

Arbete med att etablera en kommunkoncerngemensam visseblåsarfunktion är initierat. Senast den 17 juli behöver interna rapporteringskanaler och förfaranden för rapportering och uppföljning finnas på plats för att uppfylla kraven i Lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden (Visseblåsarlagen). Det kan i sammanhanget emellertid nämnas att Destination Eskilstuna till följd av sin storlek, ej är skyldiga att upprätta en visseblåsarfunktion. Mot bakgrund av vikten att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier samt att skydda de som rapporterar om missförhållanden kommer Destination Eskilstuna ändå ingå i den kommunkoncerngemensamma visseblåsarfunktionen. Det bedöms vara en kostnadseffektiv lösning som ligger i linje med bolagskoncernens uppförandekod.

Destination Eskilstuna kommer i övrigt bistå i det arbete som sker inom kommun- och bolagskoncernen avseende utvecklingen kring arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier.

Yttrande från Logistik och Etablering AB

Vd:n för Logistik och Etablering AB på delegation från sin styrelse beslutat:

- att** godkänna Eskilstuna Logistik och Etablering yttrande samt
- att** överlämna yttrandet till Eskilstuna kommunföretag.

Ärendebeskrivning

Lekmannarevisorerna med stöd av KPMG genomfört en granskning av de kommunala bolagens rutiner avseende arbetet att motverka fusk oegentligheter och bedrägerier i kommunkoncernen.

Bakgrunden till granskningen är att kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna konstaterat att fusk, oegentligheter och bedrägerier finns inom hela välfärdssystemet, och särskilt inom områden som hemtjänst och assistans. Oegentligheter har även konstaterats inom flera andra kommunala områden som till exempel bygg och transport, oriktiga fakturor med mera.

Lekmannarevisorernas sammanfattande bedömning är att (avseende *arbete för att motverka fusk och oegentligheter*):

- bolagsstyrelser inte fullt ut bedriver ett strategiskt arbete
- bolagsstyrelser har inte upprättat specifika riskanalyser
- det finns ingen funktion i bolagskoncernen som har ett uttalat ansvar
- det finns ingen strukturerad koncernövergripande samverkan

Lekmannarevisorernas rekommendationer:

- bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter
- bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- KS bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys
- KS bör tillse att en visseblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt utforma kommunikationsinsatser

Yttrande Eskilstuna Logistik och Etablering

Yttrande Eskilstuna Logistik och Etablering Styrelsen för ELE har tagit del av revisorernas rapport och understryker vikten av att ett aktivt arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier sker. Det är av stor vikt för bolaget såväl ekonomiskt som varumärkesmässigt.

För att förtydliga riskbedömningar kommer risken för fusk, oegentligheter och bedrägerier framåtriktat att dokumenteras i internkontrollplanen.

Arbete med att etablera en kommunkoncerngemensam visseblåsarfunktion är initierat. Senast den 17 juli behöver interna rapporteringskanaler och förfaranden för rapportering och uppföljning finnas på plats för att uppfylla kraven i Lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden (Visseblåsarlagen). Det kan i sammanhanget emellertid nämnas att ELE, till följd av sin storlek, ej är skyldiga att upprätta en visseblåsarfunktion. Mot bakgrund av vikten att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier samt att skydda de som rapporterar om missförhållanden kommer ELE ändå ingå i den kommunkoncerngemensamma visseblåsarfunktionen. Det bedöms vara en kostnadseffektiv lösning som ligger i linje med bolagskoncernens uppförandekod.

ELE kommer i övrigt bistå i det arbete som sker inom kommun- och bolagskoncernen avseende utvecklingen kring arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier.

Eskilstuna Kommunföretag AB

Tommy Malm

§ 24

Revisionsrapport - Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier

Beslut

1. Yttrandet över revisionens granskning av kommunens förebyggande arbete för att motverka fusk och oegentligheter antas och skickas till revisionen och kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna i kommunens aktiebolag har med stöd av KPMG genomfört en granskning av kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Uppdraget har ingått i revisionsplanen för år 2021.

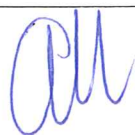
Bakgrunden till granskningen är att kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna konstaterat att fusk, oegentligheter och bedrägerier finns inom hela välfärdssystemet, och särskilt inom områden som hemtjänst och assistans. Oegentligheter har även konstaterats inom flera andra kommunala områden som till exempel bygg och transport, oriktiga fakturor med mera. Kommunernas verksamheter innefattar flera attraktiva områden för brottslighet och ansvariga nämnder och bolagsstyrelser behöver därför tillse att det finns ett ändamålsenligt internkontrollsystem. Samarbetet inom kommunkoncernen är också avgörande för arbetet.

Revisorernas sammanfattande bedömning utifrån den genomförda granskningen är att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte fullt ut bedriver ett strategiskt arbete för att motverka oegentligheter.

Granskningen lämnar fem rekommendationer:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Nämndens yttrande

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden ser positivt på den genomförda granskningen och välkomnar dess slutsatser och förslag.

I revisionsrapporten lyfts nämndens FUT-arbete fram som ett strategiskt arbete som bedrivs i syfte att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier i Eskilstuna kommun. Nämndens arbete med att utveckla FUT-arbetet pågår alljämt. Under innevarande år har arbetet med att ta fram en granskningsplan inkl. riskanalys och samverkan med andra myndigheter särskilt prioriteras. Dessa åtaganden slås också fast i nämndens verksamhetsplan för året.

Revisionens granskning visar att kommunens arbete mot fusk, oegentligheter och bedrägerier generellt sätt behöver utvecklas och förstärkas. Även erfarenheter från FUT-arbetet har påvisat att en kommunövergripande strategi mot välfärdsbrott och felaktiga utbetalningar behövs. De erfarenheter som Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens fått under uppbyggnaden av FUT-arbetet bör tillvaratas när kommunens övriga delar intensifierar och stärker arbetet inom nämnda område.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har för avsikt att fortsatt motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier inom ramen för sitt arbete. Utöver FUT-arbetet pågår till exempel ett arbete med att verksamhetsanpassa den övergripande kommunala instruktionen för att motverka korruption, mutor och jäv inom Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen. Genom att bättre anpassa instruktionen till den verksamhet som bedrivs inom nämndens verksamhetsområde bedöms instruktionen bli mer relevant och tillgänglig för medarbetarna. Minst en gång om året ska instruktionens, enligt förvaltningens årshjul, gås igenom på enheternas arbetsplatsträffar.

Under rubriken *Riktlinje och anvisning för uppföljning och insyn av verksamhet som bedrivs av privata utförare 2019–2022* (s.8) beskrivs vikten av att kvalitetssäkra kommunal verksamhet som bedrivs av privata utförare. Inom Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens

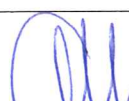
Justerandes sign		Utdragsbestyrkande

verksamheter har detta arbete utvecklats den senaste tiden. Detta inte minst inom vuxenutbildningsområdet. Att de privata utförarna levererar enligt avtal är ett angeläget arbete utifrån flera perspektiv.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens ser fram emot ett fortsatt arbete tillsammans med kommunstyrelsen, kommunledningskontoret samt övriga förvaltningar för att fortsätta stärka detta viktiga arbete framåt.

Beslutet skickas till:

Kommunrevisionen
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

Arbetsmarknads- och
vuxenutbildningsnämnden

Yttrande över - Kommunrevisionens granskning av kommunens förebyggande arbete för att motverka fusk och oegentligheter (REV/2021:34)

Förslag till beslut

1. Yttrandet över revisionens granskning av kommunens förebyggande arbete för att motverka fusk och oegentligheter antas och skickas till revisionen och kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna i kommunens aktiebolag har med stöd av KPMG genomfört en granskning av kommunens arbete för att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Uppdraget har ingått i revisionsplanen för år 2021.

Bakgrunden till granskningen är att kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna konstaterat att fusk, oegentligheter och bedrägerier finns inom hela välfärdssystemet, och särskilt inom områden som hemtjänst och assistans. Oegentligheter har även konstaterats inom flera andra kommunala områden som till exempel bygg och transport, oriktiga fakturor med mera. Kommunernas verksamheter innefattar flera attraktiva områden för brottslighet och ansvariga nämnder och bolagsstyrelser behöver därför tillse att det finns ett ändamålsenligt internkontrollsystem. Samarbetet inom kommunkoncernen är också avgörande för arbetet.

Revisorernas sammanfattande bedömning utifrån den genomförda granskningen är att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte fullt ut bedriver ett strategiskt arbete för att motverka oegentligheter.

Granskningen lämnar fem rekommendationer:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktas på riskerna för oegentligheter återkommande

genomförs och dokumenteras.

- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnare roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Nämndens yttrande

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden ser positivt på den genomförda granskningen och välkomnar dess slutsatser och förslag.

I revisionsrapporten lyfts nämndens FUT-arbete fram som ett strategiskt arbete som bedrivs i syfte att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier i Eskilstuna kommun. Nämndens arbete med att utveckla FUT-arbetet pågår alltjämt. Under innevarande år har arbetet med att ta fram en granskningsplan inkl. riskanalys och samverkan med andra myndigheter särskilt prioriteras. Dessa åtaganden slås också fast i nämndens verksamhetsplan för året.

Revisionens granskning visar att kommunens arbete mot fusk, oegentligheter och bedrägerier generellt sätt behöver utvecklas och förstärkas. Även erfarenheter från FUT-arbetet har påvisat att en koncernövergripande strategi mot välfärdsbrott och felaktiga utbetalningar behövs. De erfarenheter som Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens fått under uppbyggnaden av FUT-arbetet bör tillvaratas när kommunens övriga delar intensifierar och stärker arbetet inom nämnda område.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har för avsikt att fortsatt motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier inom ramen för sitt arbete. Utöver FUT-arbetet pågår till exempel ett arbete med att verksamhetsanpassa den övergripande kommunala instruktionen för att motverka korruption, mutor och jäv inom Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen. Genom att bättre anpassa instruktionen till den verksamhet som bedrivs inom nämndens verksamhetsområde

bedöms instruktionen bli mer relevant och tillgänglig för medarbetarna. Minst en gång om året ska instruktionen, enligt förvaltningens årshjul, gås igenom på enheternas arbetsplatsträffar.

Under rubriken *Riktlinje och anvisning för uppföljning och insyn av verksamhet som bedrivs av privata utförare 2019–2022* (s.8) beskrivs vikten av att kvalitetssäkra kommunal verksamhet som bedrivs av privata utförare. Inom Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens verksamheter har detta arbete utvecklats den senaste tiden. Detta inte minst inom vuxenutbildningsområdet. Att de privata utförarna levererar enligt avtal är ett angeläget arbete utifrån flera perspektiv.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens ser fram emot ett fortsatt arbete tillsammans med kommunstyrelsen, kommunledningskontoret samt övriga förvaltningar för att fortsätta stärka detta viktiga arbete framåt.

Beslutet skickas till:

Kommunrevisionen
Kommunstyrelsen

ARBETSMARKNADS- OCH VUXENUTBILDNINGSNÄMNDEN

Magnus Minh Gustafsson
Förvaltningschef

Pierre Jansson
Kvalitetschef

§ 23

Socialnämndens yttrande över Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier (SOCN/2021:139)

Beslut

Nämnden godkänner yttrandet och överlämnar detta till Kommunrevisionen.

Ärendebeskrivning

Socialnämnden har fått möjlighet att yttra sig över Kommunrevisionens rapport Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Yttrandet ska ha inkommit till Kommunrevisionen senast den sista mars 2022. Kommunrevisorerna och lekmanrevisorerna i kommunens aktiebolag har med stöd av KPMG genomfört en granskning detta arbete som har ingått i revisionsplanen för år 2021. Den sammanfattande bedömning de gör är att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte fullt ut bedriver ett strategiskt arbete för att motverka oegentligheter. Utifrån granskningen lämnar de ett antal rekommendationer:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktad på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnande roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Yttrande

Socialnämnden är positiva till genomförd granskning och har endast ett par tillägg. Det är av stor vikt att flera av de rekommendationer som revisionen lämnar faktiskt genomförs. Det gäller speciellt inrättandet av en gemensam visseblåsarfunktion samt utarbetandet av en kommunövergripande struktur för regelbundna riskanalyser.

Inom området finns det också stora samarbetsytor mellan förvaltningarna. Det handlar om upphandling och tjänster som levereras av flera olika aktörer i kommunen samt likvärdighet i hantering oavsett var en person arbetar eller utför tjänst i kommunen. För att skapa bättre förutsättningar för förebyggande arbete inom detta område är det också av vikt att få till gemensamma riskanalyser mellan förvaltningarna.

Beslutet skickas till:

Kommunrevisionen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

Socialnämnden

Socialnämndens yttrande över Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier

Förslag till beslut

Nämnden godkänner yttrandet och överlämnar detta till Kommunrevisionen.

Ärendebeskrivning

Socialnämnden har fått möjlighet att yttra sig över Kommunrevisionens rapport Granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Yttrandet ska ha inkommit till Kommunrevisionen senast den sista mars 2022. Kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna i kommunens aktiebolag har med stöd av KPMG genomfört en granskning detta arbete som har ingått i revisionsplanen för år 2021. Den sammanfattande bedömning de gör är att kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser inte fullt ut bedriver ett strategiskt arbete för att motverka oegentligheter. Utifrån granskningen lämnar de ett antal rekommendationer:

- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör tillse att en riskanalys specifikt inriktad på riskerna för oegentligheter återkommande genomförs och dokumenteras.
- Kommunstyrelsen bör utifrån sin ledande och samordnande roll överväga utarbetande av struktur för samlad analys utifrån de av nämnderna/bolagen identifierade riskerna samt en struktur för koncernövergripande samverkan avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter.
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör identifiera inom vilka områden/verksamheter/processer som det finns behov av utökad samverkan internt och med externa aktörer i syfte att förebygga oegentligheter
- Kommunstyrelsen, granskade nämnder och bolagsstyrelser bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt

som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Yttrande

Socialnämnden är positiva till genomförd granskning och har endast ett par tillägg. Det är av stor vikt att flera av de rekommendationer som revisionen lämnar faktiskt genomförs. Det gäller speciellt inrättandet av en gemensam visseblåsarfunktion samt utarbetandet av en kommunövergripande struktur för regelbundna riskanalyser.

Inom området finns det också stora samarbetsytor mellan förvaltningarna. Det handlar om upphandling och tjänster som levereras av flera olika aktörer i kommunen samt likvärdighet i hantering oavsett var en person arbetar eller utför tjänst i kommunen. För att skapa bättre förutsättningar för förebyggande arbete inom detta område är det också av vikt att få till gemensamma riskanalyser mellan förvaltningarna.

Beslutet skickas till: Kommunrevisionen

SOCIALFÖRVALTNINGEN

Elisabeth Kantor
Förvaltningschef

§ 288

Anmälan av kommunrevisionens granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier (KSKF/2021:388)

Beslut

1. Kommunrevisionens granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier anmäls. Nämndernas och bolagens svar ska redovisas till kommunfullmäktige.

Ärendebeskrivning

Kommunrevisionen har genomfört en granskning av arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier. Kommunstyrelsen, socialnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden, gymnasienämnden, kultur- och fritidsnämnden, miljö- och räddningstjänstnämnden, servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, Eskilstuna kommunföretag AB, Eskilstuna Energi och Miljö AB, Eskilstuna Kommunfastigheter AB, Destination Eskilstuna AB och Eskilstuna Logistik och Etablering AB ska lämna svar på granskningen till kommunrevisionen.

Beslutet skickas till:

Socialnämnden
Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Gymnasienämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Miljö- och räddningstjänstnämnden
Servicenämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Eskilstuna kommunföretag AB
Eskilstuna Energi och Miljö AB
Eskilstuna Kommunfastigheter AB
Destination Eskilstuna AB
Eskilstuna Logistik och Etablering AB

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande